

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

Lepa

Thelon-TALNA OBLUGA

Ta nad vse dobra talna obloga je izdelana v obliki enega komada, in sicer po velikosti vašega poda in se da lepo snažiti.

STROKOVNA TRGOVINA

ORASCH' ERBEN

Klagenfurt, 8.-Mai-Strasse 5, telefon 56-38
Veliko skladišče na gumijastih oblogah in linolejih.

8. leto - številka 16

V Celovecu, dne 19. aprila 1956

Cena 1 šiling

Bulganin in Hruščev v Londonu

Ko sta se v nedeljo predsednik sovjetske vlade Bulganin in njegov predstojnik, generalni tajnik komunistične stranke Hruščev, vkrcala v Kalinogradu na križarko, ki ju je odpeljala v London, so protikomunistični elementi poskusili zanetiti požar v uradih sovjetske poročevalske agencije v britanski prestolnici. V zadnjih tednih je bilo slišati tudi proteste predstavnikov katoliške in protestantske Cerkve, ki so izjavili, da je zaradi zatiranja svobode pod sovjetsko vladavino obisk predstavnikov največje in najbrezobzirnejše diktature na svetu nezaželen v Londonu, v mestu, kjer stoji zgodovinski parlament, v katerem je bila rojena demokracija, v zapadnem pomenu tega pojma seveda.

Toda ti glasovi nesoglasja ne bodo odvrnili angleške vlade od njenega programa. Čeprav Velika Britanija danes ne sedi več v prvi vrsti svetovnih sil (tu sta samo Amerika in Sovjetska zveza), in kljub temu, da je v zadnji vojni izgubila svoj prvenstveni položaj v svetu, še vedno igra pomembno vlogo v svetovni politiki.

Po letu 1945 je namreč angleška politika kljub svoji nedvomni zapadni orientaciji in trdnemu zavezništvu z Ameriko znala zavzeti med obema iz te vojne izšli svetovna orjakoma neko srednje, posredovalno stališče.

Obisk Hruščeva in Bulganina pa je treba vrednotiti v luči novo nastalega položaja na svetu. Do čim je pred desetimi leti Amerika izšla iz vojne kot najmočnejša gospodarska sila na svetu s svojo industrijo na višku storilnosti ter monopolom na atomskem področju, je bila Evropa z Anglijo in Sovjetsko zvezo vred razorana od topovskih izstrelkov in bomb. Po desetih letih si je Evropa — v znatni meri z ameriško pomočjo — opomogla, a tudi Sovjetski zvezi je uspelo, da je ozdravila najhujše vojne rane ter obnovila svojo industrijsko proizvodnjo tako, da sedaj krije svoje najnujnejše potrebe in bi se mogla posvetiti dvigu zares nizke življenjske ravni svojega prebivalstva. Toda tega Moskva ni storila, ampak se je pojavila kot tekmeč Amerike pri narodih Srednjega in Daljnega vzhoda, katerim ponuja gospodarsko pomoč. Te ponudbe so za te narode, ki so se šele pred kratkim otresli evropskega kolonialnega gospodstva in sumijo za vsako potezo evropskih držav ali njihovega velikega ameriškega prijatelja in zaveznika novo nakano, da v drugačni obliki obnove „kolonialno“ gospodstvo, politično mnogo bolj privlačne.

Ko je sovjetska križarka odrinila od obale, so v Moskvi proglasili razpustitev Kominforma, ki je bil doslej glavno orožje komunizma za vdiranje v zapadni svet. Treba je reči, da poskusi podtalne infiltracije v zadnjem desetletju niso uspeli in komunistične stranke nikjer v zapadni Evropi niso mogle priti na oblast. Obratno, obe največji komunistični stranki v zapadni Evropi, italijanska in francoska, sta danes v vidnem upadanju. Z razpustom Kominforma je torej Sovjetska zveza vrgla v stran orodje, ki se je izkazalo kot malo uspešno.

Toda težave na Srednjem vzhodu, volitve na Ceylonu, kjer so prišli na površje levičarski elementi povezani s komunisti, vretje v Aziji, kažejo, da Sovjetska zveza, ki zasleduje naprej svoje glavne cilje, ki so isti, kot so bili — razbitje solidarnosti zapadnega sveta in postopno ustvaritev komunistične vladavine na celem svetu — z novimi sredstvi. Komunistično podtalno rovarjenje je nadomestila zunanja politika naslonjena na povečano gospodarsko moč Sovjetske zveze.

Cilji so torej ostali isti, le način za njih doseganje se je spremenil. Tudi dejstvo, da sta Sovjetska zveza in Združene države v posesti atomskega orožja, izključuje za sedaj novo svetovno vojno, ki bi pomenila uničenje obeh glavnih tekmecev in celotne sedanje civilizacije. Zato sili obe strani, da najdeta, vsaj dokler sedanji položaj traja, način mirnega sožitja. Pod temi vidiki je sovjetski obisk v Londonu zanimiv in morda tudi koristen za ohranitev miru na svetu, ako bodo angleški politiki, ki bodo pri teh razgovorih vsaj kot posredniki zastopali ves zapadni svet, znali predreti lupino lepih besed in priti do njihovega resničnega jedra. Kajti tudi Sovjeti imajo svoje slabosti in vedo, da bi bila vojna pretežka cena za širitev komunizma.

Avstrija - članica Evropskega sveta

Na seji Evropskega sveta, kateri so prisostvovali zunanji ministri držav članic, je bil sklenjen sprejem Avstrije, ki je s tem postala 15. član te ustanove. Sedanji predsednik ministrskega odbora Evropskega sveta, italijanski zunanji minister Gaetano Martino je pozdravil avstrijsko delegacijo, ki ji je načeloval zunanji minister ing. Figl v spremstvu državnega tajnika dr. Kreiskija.

Pred posvetovalno skupščino Evropskega sveta pa je ing. Figl v svojem govoru dejal med drugim: „Sodelovanje naše države v Evropskem svetu odgovarja že večkrat izraženi želji ne le avstrijske vlade, ampak celotnega avstrijskega ljudstva. Po svoji duhovni tradiciji in po svojem zgodovinskem razvoju pripada Avstrija kulturnemu krogu Zapada. Na izpostavljenem mestu, na katerem živimo, smo bili v zgodovini večkrat primorani, da branimo naše skupne ideale in vrednote. Zavest pripadnosti k Evropi je v Avstriji globoko zakoreninjena. Zato smatramo naše sodelovanje v Evropskem svetu kot izraz naše pripadnosti k evropski misli.“

Kongres manjšin na Koroškem

V dneh od 17. do 20. maja bo v hotelu Korner ob Baškem jezeru mednarodni manjšinski kongres. Narodni svet koroških Slovencev je od vsega početka zastopal stališče, da mora pred vstopom v to organizacijo preučiti položaj in da bo prav zaradi tega poslal na ta kongres svoje opazovalce. Isto stališče so osvojili tudi Slovenci v Gorici in Trstu ter Hrvati na Gradščanskem, ki so bili vsi tudi pred drugo svetovno vojno zastopani na manjšinskih kongresih. To stališče Narodnega sveta je tudi predsednik dr. Tischler na stavljeno vprašanje jasno obrazložil in še pristavil, da ja ni bil „Narodni svet“ in „Nas tednik“ tisti, ki je pred letom pel slavo Zvezi evropskih manjšin in vabil njene predstavnike v goste, marveč se je to zgodilo v „Slovenskem vestniku“ in hotelu „Korotan“ ob Vrbskem jezeru.

Razume se, da živimo v demokratični dr-

Nadalje je poudaril, da sodelovanje Avstrije v Evropskem svetu ni v nasprotju z nevtralnostjo naše države, ker ta ustanova nima vojaškega značaja.

S tem korakom je bil izvršen eden izmed zadnjih sporazumnih sklepov te koalicijske vlade.

Kominform razpuščen

Med nekim sprejemom na poslanstvu Sirije v Moskvi je glavni urednik sovjetskega uradnega glasila „Pravda“ Šepilov naznanil zbranim diplomatom, da je bil pravkar razpuščen Kominform, organizacija, ki je združevala večino komunističnih strank na svetu in usmerjala delovanje svetovnega komunizma.

Istočasno pa je v Budimpešti, kjer je bil zadnje čase uradni sedež te organizacije, izšlo sporočilo, da so zastopniki v Kominformu včlanjenih strank sklenili razpust te organizacije. Seja, na kateri je bil ta sklep sprejet, je trajala le 15 minut. Tudi njeno uradno glasiló „Za trajni mir in ljudsko demokracijo“ je prenehalo izhajati.

žavi in si zato pridržujemo tudi pravico, da o zadržanju svoje organizacije odločamo sami in da bomo o končni odločitvi sklepali po opazovanjih na kongresu samem. Nismo pa pripravljene soditi katere koli stvari po kakem danem receptu.

V vednost vsem pa sporočamo, da je g. deželni glavar W e d e n i g častni predsednik kongresa.

Napetost na Cipru

Angleške oblasti so odpustile vse grške civilne uslužbence na letališču v Nikoziji. Angleški vojaki so prevzeli njihovo delo, tako tudi carino in zdravstveni pregled. Angleška policija je namreč ugotovila, da so grški uslužbenci na letališču položili minul mesec pekleni stroj v neko potniško letalo.

Na velikonočno nedeljo je papež Pij XII. z lože cerkve sv. Petra v Rimu blagoslovil nad 250.000 romarjev, ki so prišli iz celega sveta in se zbrali na trgu pred cerkvijo. Sveti oče je ob tej priliki tudi obsodil kot „samomorilno blaznost“ sedanjo tekmo v atomskem oboroževanju in dejal: „Ves svet je danes poln strahu in bojzani. Kristjani s trdno vero se nimajo ničesar bati zaradi Kristusovega. Ne bojte se, ki velja za njegove učence v vseh časih. S trdno vero bodo kristjani zmagovalci nad svetom, nad kraljestvom teme, nad negotovostjo in nad smrtjo, ki danes zasenčuje svet. — Cerkev se ne boji sveta. Ne boji se nasilnikov danes, kakor se jih ni bala v preteklosti. — Trdno zaupanje je nujno za zmago miru resnični prijatelj miru se zna braniti pred tistimi, ki sejejo nezaupanje, pesimizem in zavist. Ti sovražniki miru se poslužujejo danes te človeške slabosti, jutri druge; danes povzdigujejo svoje mite, jutri jih obsojajo, danes se oddaljujejo, jutri se približujejo; danes objavljajo nov sistem, jutri se vračajo na starega.“ Sv. oče je tudi pokazal rešitev: „sožitje med narodi v resnici, pravičnosti in ljubezni.“

- KRATKE VESTI -

V Buenos Airesu (Argentina) so oblasti odpustile 70 zdravnikov zaradi sodelovanja z vlado izgnanega diktatorja Perona.

Nemški tovorni parnik „Maria Schroeder“ je nasedel na čeri v Akabskem zalivu ter se potopil, poročajo egiptovski listi iz Sueza. Vsi člani posadke so se rešili na kopno.

Clemens Wildner, prvi avstrijski poslanik v Španiji po letu 1918, je predložil svoja poverilna pisma španskemu državnemu predsedniku Francu.

Amerika bo imela oporišča za atomska orožja v Španiji, je izjavil Martin Artajo, španski zunanji minister, ki je zaradi sklenitve dogovora med obema vladama o tej zadevi prišel v Washington. Obenem se je razgovarjal o povečanju ameriške vojaške in gospodarske pomoči svoji državi.

Odstopil je ameriški general Gruenther, poveljnik Atlantskega pakta in nasledil ga bo amer. general Laurius Norstad. V Ameriki so se pojavili glasovi, da je Gruenther odstopil iz protesta proti politiki washingtonske vlade, ki po njegovem mnenju ni storila dovolj za ojačitev te zapadne obrambne skupnosti. V Washingtonu so te vesti zanikali. General Gruenther je 57 let star in izvrstnega zdravja.

156 oseb je usmrtil silovit orkan, ki je razajal v državi Alabama (USA).

Policija v New Yorku je zaprla 100 oseb, za katere ve, da uživajo ali pa razpečavajo mamilne strupe kot opij, morfij itd. Med zaprtimi je tudi 13 žensk.

Brzno za avtomobile so omejili v Švici na 50 km na uro v naseljenih področjih. Doslej ni bilo v Švici nobene omejitve za avtomobiliste, kar so splošno smatrali za glavni razlog številnih nesreč.

Hud vihar je razdejal pokrajino v severnem Mozambique (Belgijski Kongo) pri čemer je 116 domačinov izgubilo življenje.

Desetletni deček Leonard Ross je dobil 50 tisoč dolarjev (nad milijon šil.), ker je na televiziji pravilno odgovoril na štiri vprašanja o borznem poslovanju, pri čemer je dokazal, da ve več kot morda kak borzni uradnik o velikih industrijskih družbah ter njihovih delnicah.

Požar je izbruhnil v belgijskem rudniku Tilleur, več sto metrov pod zemljo. Reševalci so spravili na površje 14 rudarjev, ki so zadobili težke opekline. Smrtnih žrtev ni bilo.

Prebivalstvo Združenih držav Amerike šteje 167 milijonov duš po cenitvi državnega statističnega urada. V zadnjih 6 letih se je povečalo za 10 odstotkov.

Plače je povišala ameriška vlada svojim diplomatom, in sicer za 2 in pol odstotka nižjim uradnikom, a šefi misij (poslaniki, veleposlaniki) pa bodo dobili 25-odstotno povišanje.

Belgijski zunanji minister Spaak je prišel v Beograd, od koder se je po razgovorih s predstavniki zunanjega ministrstva podal na otok Brioni na obisk k maršalu Titu.

Okrog 120 kilogramov surovega opija so zaplenili angl. cariniki v Hongkongu. Našli so ga skritega na dnu neke angleške tovarne ladje. Carinske oblasti so izjavile, da je bil to največji „tovor“ te vrste, ki jim je v zadnjih letih padel v roke.

Kanonik Mihael Gamber je umrl v Boznu na Južnem Tirolskem. Pokojnik je bil duša nemške jezikovne manjšine ter pobornik katoliškega tiska v nemškem jeziku. Do svoje smrti je bil glavni urednik glasila južnotirolske manjšine in Italiji „Dolomitenbote“. Kot brezkompromisen nasprotnik racizma se je moral med vojno zateči v Vatikan. Predstavniki avstrijske vlade in tirolske deželne vlade so izrazili obžalovanje ob smrti tega markantnega moža.

Politični teden

Po svetu . . .

V Sveti deželi napetost odnehuje

Topniški dvoboji na egiptovsko-izraelsko meji pri Gazi, o katerih smo obširneje pisali zadnji teden, niso dovedli do izbruha sovražnosti. Dočim so arabske „smrtne skupine“ razsajale po izraelskem zaledju, je namreč židovsko topništvo obstreljevalo s težkimi kalibri egiptovsko mesto Gaza, ter ga močno porušilo. Čeprav tega dejanja s človečanskega stališča ni moč odobravati, je vendar pokazalo pravo razmerje sil. Bojažljivi besedam egiptovskega preds. Nasserja namreč niso sledila enaka dejanja. Izkazalo se je, da se kljub pošiljkam orožja iz vzhodnoevropskih držav ne čuti dovolj močnega za vojno s sicer številčno manjšo, a dobro oboroženo in izvežbano izraelsko vojsko ter je mirno požrl hudi udarec pri Gazi. S tem je njegov ugled v Egiptu, posebno pa pri drugih arabskih državah močno upadel.

Razočaranje med Arabci zaradi egipčanske slabosti

Iztreženje je nastopilo posebno v Jordaniji, ki je na egiptovskega predsednika gledala kot voditelja, ki bo porazil Izrael ter privedel Arabce zopet nazaj k morju. Upoštevati je treba, da je večji del od Židov pregnanih beguncev iz Palestine sedaj v Jordaniji. Tudi vročekrvni mladi častniki po Angležih izvežbane in plačane Arabske legije (ki jo je do pred kratkim vodil general Glubb) so morali spoznati, da Egipt ne razpolaga z zadostno vojaško silo za izvršitev njihovih želj.

Sirija in Libanon pa sta svoje razočaranje javno povedali. Ker Francija iz protesta proti sovjetskemu rovarjenju v njenih severno-afriških kolonijah dobavlja orožje Židom, je Arabska liga na pobudo polkovnika Nasserja predlagala, da vse arabske države prekinajo stike s Francijo. Obe omenjeni državi, ki sta bili dolgo časa pod francosko upravo in v Libanonu večina prebivalstva pripada krščanskim veroizpovedim ter je še vedno ozko povezana s francosko kulturo, sta izjavili, da stikov s Francijo ne bosta pretrgali.

Hammarskjöld posreduje

V tem ozračju je prispel na Bližnji vzhod generalni tajnik Združenih narodov Hammarskjöld. Po razgovorih z obema sprtima strankama in osebnem ogledu bojišča

Na poti v Sveto deželo se je Hammarskjöld (levo) ustavil v Londonu, kjer je imel razgovore z britanskim zun. ministrom Selwynom Lloydom. (AND)

pri Gazi so njegova prizadevanja v toliko uspeha, da je Egipt odklopil „smrtne skupine“ iz izraelskega teritorija, a topniški dvoboji pri Gazi so ponehali.

Nemčija se razgovarja s Sovjeti brez posrednikov.

Po polletnem obstoju diplomatskih stikov med Zapadno Nemčijo in Sovjetsko zvezo je to pot prvič bonnska vlada izjavila, da se bo o vprašanju zedinjenja obeh Nemčij razgovarjala naravnost z moskovsko vlado, brez posredovanja zapadnih zaveznikov. Kot je izjavil zunanji minister v. Brentano, bo nemški poslanik v Moskvi dr. Haas načel to vprašanje s sovjetskim zunanjim ministrom. Je to podoben razvoj, kot smo ga videli pred dobrim letom v Avstriji, ko je dunajska vlada začela direktne razgovore s Sovjeti, ki so preko Raabovega in Schärfovega obiska v Moskvi končno privedli do državne pogodbe, ukinitev zasedbenih con

ter odhoda tujih čet. Ali bo razvoj v Nemčiji šel podobno pot, je drugo vprašanje, kajti bonnska vlada ni pripravljena plačati združitve z nevtralnostjo, kar je razumljivo spriču drugačnega položaja in vloge nemškega naroda in prostora v Evropi. Kljub vsemu pa je ta nemški korak zbudil zaskrbljenost v zapadnih prestolnicah, kajti odpira pot razvoju, ki ga ni moč vnaprej predvideti.

Jugoslavija in Avstrija

Pred tedni so zaprli nekaj jugoslovanskih izletnikov na Dunaju ter jih izpustili šele potem, ko so bili od sodišča oproščeni „zaradi pomanjkanja dokazov“, sedaj pa so jugoslovanske oblasti zaprle v Zagrebu nekaj

V Madridu je španska vlada prepustila marošemu sultanu Ben Jusufu (v belem burnusu) tudi del Maroka, ki je bil doslej pod špansko upravo. Ob sklepu pogodbe je general Franco odlikoval sultana z „redom jarma in pušice“, ki so ga v srednjem veku ustanovili španski kralji za odlikovanje borcev proti islamu. Sedaj ga je dobil sultan, ki je islamske vere, v znak prijateljstva. Časi se spreminjajo.

avstrijskih turistov, ki so bili v posesti veljanov jugoslovanskih vizumov. Nekega Gradčana so na hitro postavili na avstrijsko mejo, a dva Dunajčana pa še sedita v Zagrebu. Iz časopisja ni moč razvideti obdolžitev, zaradi katerih je smatrala jugoslovanska policija za potrebno, da podvzame tako drastične korake, toda iz pisanja tukajšnjih listov pa je sklepato, da razpoloženje med obema državama ni baš najboljšje.

. . . in pri nas v Avstriji

Pripravljamo se s polno paro na volitve.

Drugi teden volilne borbe gre proti koncu in na številnih zborovanjih smo slišali, a na volilnih plakatih in v listih pa imamo priliko vsak dan črno na belem ibati o Indiji Koromandiji, ki se nam obeta — po volitvah seveda.

Glavni predstavniki obeh vladnih strank so izpovedali svoje programe. Socialisti slej ko prej zagovarjajo nadaljnje podržavljanje osnovnih prvin in tokrat posebno še podržavljanje petrolejskih vrelcev v Nižji Avstriji. Razume se, da ima podržavljanje dve plati, kot vsaka kolajna. V vzhodnih državah, kjer so podržavili do zadnjega čevljarja in krojača, baš zato ni bilo mogoče dvigniti življenjske ravni in so ravno tudi delavci dostikrat na slabšem kakor v „kapitalistični“ Avstriji. Na drugi strani ne moremo tudi pri podržavljenju pri nas prezreti, da postaja država sama vedno večji kapitalist. Pri nas ima država že v rokah ves promet, pošto in telegraf, ima v rokah skoraj vso železno industrijo, ki je združena v VOEST-u (Vereinigte österreichische Stahlwerke), država ima v rokah proizvodnjo električne energije. Država kot kapitalist pa ima v rokah tudi državno policijo in vojaščino, da tako more s silo preprečiti vsak štrajk delavcev, ki se borijo za zboljšanje svojih življenjskih prilik.

Da bi imela in ima država pravico vrhovne kontrole nad podjetji, ki proizvajajo ali predelujejo osnovne vrvine gospodarstva, to se nam zdi pravilno; da bi pa država sama bila podjetnik, pa se zdi nevarno, ker vidimo ravno v vzhodnih državah primere, da postane država v tem slučaju bolj krut podjetnik kot vsak zasebnik.

Na drugi strani zagotavljajo predstavniki druge vladne stranke OeVP, da tudi ona hoče hoditi pot, da bi postali najširši krogi ljudstva solastniki bogastva, ki ga predstavljajo vprav petrolejski vrelci v Avstriji. Pač pa zahteva stranka, da bi nad polovico tega premoženja prešlo tudi v državne roke in bi le 49 odstotkov ostalo v privatnih rokah.

V bistvu gre torej le za to, ali bo petro-

lejske vrelce upravljali po volitvah socialistični minister ing. Waldbrunner ali pa kak minister iz vrst OeVP, ki bi vodil po volitvah finančno ministrstvo.

FPOe se drobi še preden je bila zgrajena

V sredini med obema vladnima strankama pa je zadnje mesece nastajala neke vrste sredinska stranka avstrijskih liberalcev. Te dni pa so pričeli njeni vidni zastopniki, kakor dr. Krauss in Reimann izstopati, ker je po njihovih izjavah le-ta zgolj zopetna poživitev bivše nacistične stranke. Ti izstopi so povzročili v FPOe precejšnjo zmedo in se je ves volilni boj dosedanjih vladnih strank osredotočil na lov za temi volivci.

Sicer pa pri vseh poročilih o volilnih zborovanjih moramo upoštevati, da so v časopisih taka zborovanja bolj obiskana kakor v resnici. Nadalje moramo pri presoja-

nju političnega položaja in volilne borbe imeti pred očmi dejstvo, da za vse, kar se je zgodilo v zadnjih desetih letih, nosita obe vladni stranki OeVP in SPOe polno odgovornost in sicer, ker sta bili skoraj enako močni, se ta odgovornost razdeli na obe stranki in isti meri. Čeprav so bili vsi vladni predlogi po soglasnem sklepu ministrskega sveta prinešeni v parlament, dolžita sedaj obe stranki druga drugo za vse, kar je bilo napačnega, a nad vsemi uspehi pa si lasti vsaka stranka izključno zaslugi.

V južnem delu Koroške imamo sedaj pa prav zares srečo. Zastopniki obeh strank se vozijo v državnih ali deželnih avtomobilih po naših slabih in naravnost sramotno znamenjenih cestah. Sedaj v volilni borbi bo seveda tudi ta ali drugi kandidat obljubljal deveta nebesa in asfaltirano cesto k vsakemu zelniku, a naloga volivcev bo, da že sedaj na zborovanjih terjajo od govornikov jasna zagotovila, da se bodo potem za gospodarske koristi južne Koroške dejansko postavili. Ne smemo namreč prezreti, da tudi v bodočem deželnem zboru južna Koroška ne bo imela nobenega zastopnika, ne v eni in ne v drugi stranki, ker iz tega dela dežele niso zainteresirani ljudje, ki terjajo gospodarsko in politično enakopravnost, marveč so zainteresirani le volivci, ki bi si naj verjetno kupili še glasovnice sami, da bi jih oddali za tiste, ki na volilnih zborovanjih obetajo med in mleko, a po volitvah pa na vse pozabijo.

„Vestnik“ in volitve

V zadnji številki „Slovenskega vestnika“ je dr. Franci Zwitter pozval svoje bralce, da volijo Socialistično stranko in je to obrazložil med drugim takole:

„Pri teh volitvah gre namreč za odločitev v splošno državno merilo“ in navedel „olje in njegovo izkoriščanje“ kot prvo tako vprašanje, o katerem bo treba odločiti, in prihaja do zaključka:

„Tudi naša odločitev mora izhajati iz tega splošno državnega stališča z zapostavitvijo brez dvoma obstoječih narodnostnih teženj in želja. . .“

Glede narodnostnega položaja pa pisec priznava: „Na žalost pogrešamo v tem pogledu tako v deželnem kot v državnem pogledu SPOe kakršno koli jasno izjavo,“ vendar meni, da „več razumevanja in pripravljenosti lahko pričakujemo v socialističnih vrstah kot pa v reakcionarnih nacionalističnih krogih!“

Na to je list socialistične stranke na Koroškem, „Die Neue Zeit“, v sobotni številki odsekano odgovoril:

„Samo po sebi se razume, da pušča Socia-

KNJIŽNI OBZORNIK

NOVE KNJIGE V SLOVENIJI

Te dni sta izšli zadnji dve knjigi lanskega programa „Slovenskega knjižnega zavoda“ v Ljubljani, in sicer Theodore Dreisler „Sestra Carrie“ in Axel Munthe „S. Michele“.

Slovenski knjižni zavod namerava letos izdati večje število del iz svetovne literature, ki zajemajo različna področja knjižnega ustvarjanja. Širok izbor del različnih pisateljev, kultur in jezikov označuje izdaje SLZ. V zbirki Svetovni roman bodo izšli: Zola „Macquart Beznica“, iz cikla „Rougon“, Galsworthy „Onkraj sreče in ljubezni“ ter Leonid Leonov „Ruski gozd“. Četrty avtor v tej zbirki bo Cao ksie khin z romanom „Sen rdeče sobe“, ki je eno izmed najznačilnejših del kitajske romantične književnosti. — V zbirki Sodobni roman bo izšlo novo delo Miška Kranjca „Zemlja se z nami premika“, Mihaila Laiča „Viharne pomladi“, delo Nobelovega nagajenca Finca Sillampää „Trudno življenje“ in mojstrovina angleškega pisatelja D. M. Lawrence-a „Mavrica“. — V zbirki Bios, ki obsega življenjepise in poljudnoznanstvena dela, bodo izšli „Zgodovino Hudožestvenega gledališča v Moskvi“, Morusov opis „Živali od davnine do današnjih dni“, roman Roberta Gravelsa „Jaz Klavdij“ ter Rainachovo zgodovino umetnosti „Apolon“, ki je najpomembnejša knjiga te zbirke. — V zbirki Nova ljudska knjižnica bodo izšli romani: Victor Hugo „Pomorščaki“, Vladimir K. Arsenjev „V sibirski tajgi“, Jack London „Martin Eden“, Frank Norris „Polip“, Ilias Venizes „Beg“ in Giovangiolijev „Spartak“. Nadalje nameravajo izdati več zbirk domačih novejših pesnikov ter oskrbeti ilustrirane izdaje nekaterih del pisateljev starejše generacije, med drugim tudi Bogomirja Magajne „Gornje mesto“ ter Vladimira Levstika „Gadje gnezdo. — Posebno pozornost bo pa posvetila luksuznim bibliofilskim izdajam, ki so v preteklosti kljub visoki ceni našle dovolj odjemalcev. V načrtu je izdaja Hoffmannovih pripovedk z ilustracijami Vladimira Lakoviča, Cervantesov „Don Kihot“ (čigar predvojna izdaja Slovenske matice je že pošla), izbor Maupassantovih novel, Dickensov roman „Pickwickovci“ in „Tisoč in ena noč“.

ZBORNIK „SVOBODNE SLOVENIJE“ ZA LETO 1956

Prejeli smo letošnji Zbornik „Svobodne Slovenije“, ki je izšel v Bucnos Airesu. Uredili so ga Miloš Stare, Joško Krošelj, Jakob Mlinar, Pavle Rant in Pavle Fajdiga. Naslovno stran je prispeval nadarjeni slikar Božo Kramolc iz Kanade, a z ilustracijami sta sodelovala tudi akad. slikar France Gorše in Hotimir Gorazd.

„Zbornik“ je postal že nekaka stalna ustanova slovenskega tiska med Slovenci, ki so po tej vojni odšli v svet in živijo danes v številnih državah na štirih kontinentih.

V dokumentarnem delu sta posebne važnosti razpravi dr. Alojzija Kuharja in dr. M. Kreka. Prvi objavlja in komentira po 35 letih doslej tajne dokumente Coolidge-jeve in Milesove misije na Koroškem l. 1919, drugi pa je prispeval članek o konferenci v Jalti leta 1945. Sociolog dr. Ivan Ahčin je napisal temeljito razpravo o odnosu kataličana do sodobne civilizacije.

V leposlovnem oddelku srečamo lepo število imen, ki bi vsak zaslužil posebno oceno. Na splošno je moč dela razdeliti v dve vrsti: v tiste, ki živijo in pišejo z duhom v domovini, kot Stanko Kocipec (Nori Japce), Mlinarjev Janče (Črni Grega) in Nj (Med dvema ognjema), in tiste, ki zajemajo svojo snov že iz življenja v novem svetu, kot Karel Mauser (Slum) in Božo Kramolc (Angel varuh).

Zaglavje Naša pesem pa prinaša bogat izbor ustvarjalcev v vezani besedi, ki kaže, da je morda na tem področju žetev Slovencev v tujini najbogatejša. Posebno zanimiva je rubrika Čari in čuda narave, kjer Vojko Arko popisuje vzpon na vulkanski vrh Lanin, a nekaj res svojevrstnega je nadvse prikupno pisani opis življenja v južnoameriškem pragozdu izpod peresa Saše Stareta.

Pogodbi življenja Slovencev v Argentini (ki ga odlikuje konkretnost), v Angliji in v Kanadi ter pregled knjig, ki so izšle izven domovine v zadnjem desetletju, Maroltova ocena likovnih umetnosti v tujini, pregledi kulturnega in političnega življenja na Koroškem (Tone Jezernik) in v Trstu (J. Velikonja) podajajo zaokroženo podobo življenja in ustvarjanja slovenskih izseljencev po svetu. Ni sicer obsežno v njem vse delo Slovencev v tujini, vendar v glavnem je uredništvo doseglo cilj, ki si ga je zastavilo ter bo ta obširna in lepo urejena knjiga nudila vsakomur obilico zanimivega branja. Dobite jo pri Mohorjevi družbi. Cena 40 šil.

listična stranka vsakemu volivcu in vsaki skupini volivcev pristo izbiri, da on ali ona voli tako, kot misli, da je prav. Če sedaj dr. Zwitter svoji slovenski organizaciji svetuje, da odda glasove za SPOe, je to njegova stvar in ne bo na noben način vplivala na sklepe in smernice Socialistične stranke. Kdor pa 13. maja voli SPOe, in med temi bodo tudi mnogi, ki so prej volili OeVP in VdU, s tem izjavi, da soglašajo s politikom SPOe.“

Potres in požar uničila velemesta

Dne 18. aprila 1906, pred 50 leti, je strahovit potres uničil eno izmed največjih mest nasvetu, San Francisco v Severni Ameriki. — Leta 1849 je vest o odkritju zlata v Kaliforniji privabila v majhno vas španskih ribičev tok pustolovcev, ki so začeli iskati po tedaj še divji pokrajini pravilčno žolto kovino. Sledili so jim trgovci in obrtniki in čez sto let je mesto v „Zlatem zalivu“ že šlo 400.000 prebivalcev in se je razvilo v eno izmed najbolj pestrih in živahnih pristanišč na svetu. V San Francisku je živel več Kitajcev, Malajcev, Rusov in Japoncev kot v kateremkoli drugem mestu na ameriškem kontinentu. Toda prišla je noč 18. aprila 1906.

V gala predstavi v mestnem gledališču je slovit italijanski pevec Caruso pel glavno vlogo v operi „Carmen“. Obiskovalci opere in drugi ponočnjaki, ki so se v poznih urah vrnili na svoje domove, so komaj dobro zaspi, ko jih je surov sunek vrgel s postelje. Omare so plesale in ure so padale s sten. Kazalci so obstali na 5. uri in 13 minut. Zemlja se je tresla, kot da bi jo bili popadli hudi krči. Zvijajoče razpoke so se odpirale z v zidovih in po ulicah so se ljudem odpirala brezna pod nogami. Hiše so se rušile in zno-va zasipavale nastale jame. To je bil najhujši potres, ki je prizadel Ameriko. Sunki so bili kratki, a zato tembolj siloviti. Čeprav je vsak trajal le 48 sekund, se je ljudem zdelo, da traja celo večnost. Še ves naslednji dan je bilo čutiti šibkejšo, pojemajočo potresno sunke.

Palače so se rušile kot papirne igrače

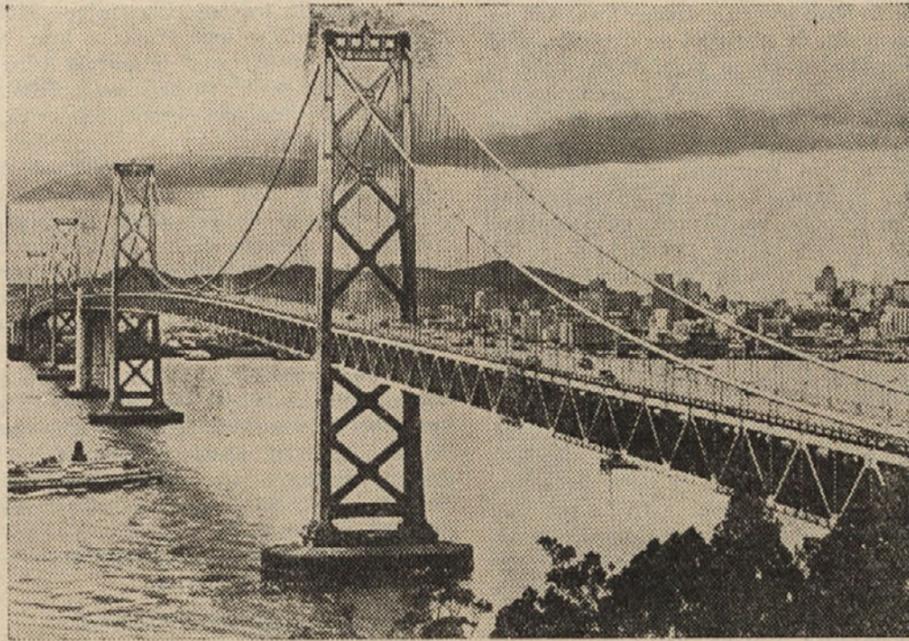
V San Francisku so se porušile številne hiše. Mestni magistrat, katerega gradnja je stala 7 mil. dolarjev, ter mnoge druge razkošne palače, so se sesule kot igrače iz papirja, kajti v naglici so jih površno in preveč šibko gradili. Samo stavbe iz železobetona in zgradbe z jeklenim ogrodjem so vzdržale potresne sunke. V eni izmed največjih tiskarn so stavci ob prvih sunkih popustili svoje delo ter zbežali po stopnicah navzdol. Komaj so prišli na cesto, so težki tiskarski stroji predrli strope in popadali na zemljo.

Pevec Enrico Caruso, mož z zlatim grlom, kot so ga imenovali, je stanoval v hotelu Palace in je pozneje tako opisal svoje doživljanje tiste noči:

„Zbudil sem se in začutil, da se moja postelja ziblje, kot da bi bil na ladji. Skoz okno sem videl, kako so se hiše majale in kako so razbitine zidov padale na cesto. Slišal sem krike groze, ki so prihajali iz grl prestrašenih moških, žensk in otrok. S stro- pa moje sobe je začel odpadati omet. Stekel sem na cesto. Čez nekaj časa se mi je zdelo, kot da celo mesto gori. Poskušal sem zapustiti ta kraj groze, toda policijske zapore so me ustavile. Naslednjo noč sem spal na go- lih tleh. Šele dan nato mi je uspelo, da sem za 300 dolarjev najel avtomobil, ki me je preko znamenitega visečega mosta prepeljal v Oakland.“

Kar je pustil potres, je potem uničil ogenj

Skoraj ni bilo stavbe v mestu, da ne bi bila poškodovana, in pod ruševinami je bilo pokopanih na stotine ljudi. Vendar se je prava nesreča San Franciska šele začela. Potres je raztrgal podtalne plinske cevi in električne vode. Na mnogih krajih so nastali kratki stiki, ki so zanetili uhajajoče

viseči most, ki preko zaliva vodi iz S. Francisca v Oakland

pline in druge gorljive snovi. Tako je bilo kmalu celo mesto posejano s požari, ki so se naglo širili in naraščali. Skoraj 90% vseh hiš v mestu je bilo iz lesa. Potres pa je tudi pretrgal vodovodne napeljave in gasilci, ki so prišli s svojimi brizgalnicami in cevni na požarna mesta, so morali ugotoviti, da ni vode. Kmalu je bilo vso mesto eno samo ognjeno morje.

Reševalci so z največjo naglico reševali ranjence iz ruševin ter pomagali ljudem iz na pol porušeni hiš, da jih rešijo pred strašno smrtjo v plamenih. Toda vsem niso mogli pomagati. Tako je neki mož, ki je bil brezizhodno ujet v ruševinah svoje hiše, katero so že oblizovali ognjeni zublji, jokaje prosil reševalce, da ga naj ustrelijo. Storili so to šele, ko so nekateri izmed njih pri zadnjem, obupnem poskusu, da nesreč- neža le kako rešijo, zadobili težke opekline.

Italijani so gasili z vinom

Ogenj ni prizanašal nikomur, ne gosto naseljenim siromašnim predelom, pa tudi ne gosposkim vilam. Kitajski predel, Chinatown imenovan, je bil največja kitajska naselbina izven Azije in eden izmed najlepših spomenikov vzhodne umetnosti, je postal žrtev plamenov. Pač pa so mnogi priseljeni Italijani rešili svoje hišice s tem, da so udušili nastale ognje z vrečami, ki so bile namočene v — vino!

Dva dni so divjali požari, ki so uničili večji del „starega“ mesta in gasilci še vedno niso mogli obvladati ognja. Samo zapadni

del mesta so rešili tako, da so hiše na dva kilometra dolgi črti porušili z dinamitom ter potem ruševine oblivali z morskovo vodo. Ob tako ustvarjenem obrambnem zidu so se plameni ustavili. Toda bila je tam taka vročina, da so tudi gasilce, ki so obrambni pas polivali z vodo, morali škropiti, da se jim ne vname obleka na telesu! Na tisoče vojakov in mornarjev je mrzlično delalo v pristanišču, da rešijo izkrcevalne naprave ter doke. Uspelo jim je in tako so pozneje

mogle ladje s povečano naglico dovažati živila in zdravila ter odvažati ranjence in bolnike ter begunce.

Pa tudi na kopnem so ljudje bežali iz mesta. Desettisoči ljudi so se pomikali v dol- gih vrstah na vse strani, eden je na otro- škem vozičku peljal nekaj cunj in posode, ki jo je v naglici mogel zagrabiti, drugi je tiščal pred seboj samokolnico, tretji je vle- kel za oje lesen voziček. V naglici ljudje niso utegnili izbirati predmetov. Tako je na pol oblečen mož imel pod pazduho šival- ni stroj, drugi pa je držal v roki gajbico s kanarčkom!

Po uradnih podatkih je bilo v treh dneh 456 ljudi mrtvih in 28.000 stavb porušeni. Materialno škodo cenijo na 500 milijonov dolarjev (1 dol. = 25.— šil.). Toda samo 15 odstotkov te škode je povzročil potres, vse ostalo pa ogenj.

Ogromno, pusto pogorišče pa ni vzelo po- guma prebivalcem, ki so se kmalu vrnili. V dobrih treh letih so večji del mesta na novo pozidali. Pomagala jim je vsa Amerika. To- da strašna izkušnja jih je izučila. Niso več gradili lahkomišelnosti, ampak so upoštevali nevarnost, katera grozi mestu. Nove stavbe so trdno zgrajene in posebno skrb so posve- tilo oskrbi z vodo. Na važnih točkah stojijo veliki vodni rezervoarji in črpalke, da v primeru potrebe črpajo vodo iz morja. Mnoge velike palače pa imajo svoje vodne rezervar- je. Iz razvalin je zrastle nove, moderne ve- lemešta, ki danes šteje 775.000 prebivalcev in je morda eno najlepših mest v Ameriki, kot je to pred kratkim mogel ugotoviti č. g. Zaletel, ko je prepotoval celo Ameriko.

Triki trgovcev z belim blagom

Začetek: „Dobra služba za dekle“

Gospa Francine Lefevbre, članica franco- skega parlamenta, je pred kratkim stavila vprašanje notranjemu ministru, zakaj poli- cija nič ne ukrene proti „trgovini z belim blagom“, ki zavzema v Franciji že leta v le- to večji obseg. Po podatkih katoliškega lista „La Croix“ v Franciji vsako leto izgine brez sledu okrog 15 tisoč mladih žensk. Na delu je dobro organizirana tolpa, ki vrši svoj po- sel „strokovnjaško“ ter se poslužuje najraz- ličnejših načinov, s katerimi premoti lahko- miselna mlada dekleta v past.

Oglasi v časopisju so ena izmed najbolj pogosto rabljenih zank. V njih ponujajo mladim dekletom službe v tujih državah po izredno dobrih pogojih. Po drugi strani s spričevali in poizvedbami pri „sprejemu“ kandidatkinj niso preveč natančni. Glavno je, da je kandidatkinja „prijetne zunanosti“.

Pa tudi v vsakdanjem mestnem vrvežu na cestah lahko mlado dekle pade v pest tem modernim lovcem na sužnje. Tako na primer na cestnem križišču postarana dama prosi mlado dekle, da jo naj pospremi pre- ko ceste, ker sama težko hodi in potem, ko sta obe prekoračili cesto, se začne razgovor, beseda nanese na „dobro službo“ v inozem- stvu ali ugodno priliko za potovanje po morju in tako naprej...

Tudi fini starejši gospod s častljivimi si- vimi lasmi, ki hoče očetovsko pomagati mla-

demu dekletu, se potem izkaže kot zvodnik, kajti na koncu koncev gre dekle na ladjo ali letalo, ki jo ponese v „dobro službo“ v tujini...

Moški, ki je nagovoril dekle na cesti, utegne tudi biti agent tajne zločinske druž- be. Po nekaj sestankih izpove dekletu lju- bezen, ji s krilatimi besedami naslika rož- nato bodočnost ob njegovi strani, kajti ne le, da je fant prikupne zunanosti, ampak je tudi sin tovarnarja ali diplomata. Po po- poroki se srečni par vkrcna na poročno po- tovanje preko morja... Toda njegovi do- kumenti so bili ponarejeni in dekle se znaj- de v strašnem položaju.

Konec: hiša sramote v tujini

Zadnja postaja teh nesrečnih žrtev je v kaki sumljivi hiši v Severni Afriki ali Juž- ni Ameriki, kjer jih zlepa ali zgrda prisilijo v prostitucijo. V tuji deželi, same, brez zna- nja jezika in brez sleherne opore, se večina vda v usodo. Domov pa jih je sram pisati, kajti za vse na svetu ne bi hotele, da bi starši zvedeli, kam so zabredle.

Gospa Lefevbre je pozvala vse države, ki so podpisale mednarodno pogodbo o zati- ranju suženjstva, da s skupnimi močmi reši- jo ta problem. Dejala je tudi, da je prejela poročila, da so podobne zločinske tolpe na delu tudi v Nemčiji, Belgiji in Veliki Bri- taniiji.

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENCII. DEL

Da niso koroški slovenski jezuiti že v tej dobi sami poskrbeli tudi za kake slovenske knjige, je pač lahko razumljivo, ker je bilo zanje to vsekakor mnogo teže nego v pretežno slovenski Ljubljani. Predvsem je gotovo ležal važen vzrok v tem, da na Koroškem skoro do konca tega stoletja ni bilo nobene javne tiskar- ne. Za najnujnejše potrebe sta pač tudi njim služili obe navedeni Čandikovi knjigi, a v ostalem so si pomagali pač s sprotajim ustnim prevajanjem in z rokopisnimi zabelež- bami, kakor je bila delala že dotlej večina druge duhov- ščine po slovenskih krajih.

Nikakor pa seveda ni mogoče tajiti, da pomenja XVII. stol. glede slovenske knjige samo obžalovanja vredno nazadovanje v primeru s prejšnjim stoletjem. To je tem manj opravičljivo, ker je dobil tedaj naš jezik, ka- kor sem že razložil, vnovič spoštovanje in svojo veljavo celo v javnem življenju tudi na Koroškem. O tem nam najbolj pričajo n. pr. še danes ohranjene vetrinjske slovenske prisege za priče iz let 1601—1609., slo- venska fevdna prisega krškemu škofu iz l. 1653. in ob- razec slovenske prisege za deželno knežje fevdnike v Not- ranji Avstriji iz l. 1637. (furamentenbücher), ki je bila v rabi tudi „v u Korotanu“. Naš zgodovinar Gruden celo trdi, da „na Koroškem so še l. 1637., ko je Ferdinand III. nastopil vladu, l. 1658., ko mu je sledil Leopold, in za časa Karla VI. slovenski plemiči v slovenskem jeziku pri- segali svojemu vojvodu.“ Vse to so dokumenti, ki nam

dokazujejo, da so imele koroške oblasti pred tri sto leti več čuta za jezikovno pravičnost kot pa v današnjih „na- prednih“ in „demokratičnih“ časih in da so bili Sloven- ci vendarle kolikor toliko zastopani tudi med gospodu- jočim slojem. Res, da je že cesar Ferdinand 8. VIII. 1555. ukazal rabo nemščine za vse uradno poslovanje v Avstri- ji, toda vse kaže, da se ta ukaz nikoli ni strogo izvajal.

Podobno nazadovanje je doživelo v tisti dobi tudi ljudsko šolstvo v podeželju. Kakor smo videli spredaj, so zahtevali protestantje slovenske šole tudi po kmečkih farah. Koliko so mogli v kratkih desetletjih svo- jega delovanja izvršiti tega tudi na Koroškem, nam ni znano, dejstvo je le, da potem v XVII. stol. v slovenskem delu Koroške izven mest ni bilo še nobene šole. Jezuiti so pač prevzeli celo skrb za osnovno šolstvo v Celovcu, niso pa seveda mogli tega še po vaseh, a tiste stare samo- stanske šole, ki so sploh še ostale, so služile le notranjim potrebam samostanov samih. Edina šola, ki bi prihajala izven mest na Slovence v vidnejši meri v poštev, je obstajala v Železni Kapli, kjer se že l. 1657. ime- nuje „magister“ Šnedic in dvajset let pozneje učitelj Raznožnik.

Glede gospodarskega stanja koroških Slo- vencev v XVII. stol. sem že poudaril, da je bilo težko. Odhod številnih tujih strokovnjakov za časa protirefor- macije je povzročil velik zastoj v dotedanji koroški obrti in industriji, vendar je ta prizadel predvsem nemški del Koroške, slovenskega pa komaj neznatno, ker tu kakih večjih industrijskih obratov tedaj še sploh ni bilo razen puškarskih v Borovljah (ti so se pa za časa tri- desetletne vojne seveda še celo jako dvignili). V poštev bi

razen Borovelj prihajali kvečjemu še veliki svinčeni rud- niki v Plajberku, kjer je pa padla v tej dobi proiz- vodnja za dve tretjini in še več. V slovenskih predelih so kopali tedaj svinčeno rudo v bolj ali manj neznatnih ko- ličinah pri Rajblju, Črni, Bajtišah, Selah in Slovenjem Plajberku.

Najvažnejša je ostala še tudi v tej dobi proizvodnja železa, pri čemer pa je bil slovenski del Koroške ude- ležen seveda v mnogo manjši meri nego nemški. Tam je mladi kapitalizem že na prelomu XVI. in XVII. stol. ja- ko dvignil železarstvo, tako da je postala Koroška v tem pogledu v Podonavju naravnost tehnično vodilna. Tri- desetletna vojna je potem zaradi velikih vojaških dobav le še bolj razvila podjetnost in vsepovsod so rastle iz tal začetki industrije. Slovenski del dežele je bil pri tem raz- cvetu udeležen seveda v mnogo manjši meri, kajti mali železni rudniki v dolinah pod Karavankami so postali že mnogo prešibki, da bi se izplačevali, zato so nekateri že počasi ugašali in tamošnje železarne so začele predelovati predvsem staro železo, ki so ga dovažali od drugod.

Vse rožanske železarske obrate je že ko- nec XVI. stol. Italijan Cornion združil, jih jako iz- popolnil in pridobil še Slov. Plajberk. Pod njegovim vod- stvom so preživljali potem nekaj cvetočih let, toda že spredaj omenjene nesrečne Ferdinandove denarne refor- me so ta razcvet hitro zopet zrušile. — S prevoznis- tvom so resda precej zaslužili tudi naši kmečki voz- niki, toda ravno to je preveč podražilo proizvodnjo in razen tega je bistriške železarne celo dvakrat skoro popolnoma uničila še velika povodenj, tako da so že čisto propadle.

(Dalje prihodnjic)

CELOVEC

Rojstvo. Družina prof. dr. Valentina Inzka je dobila novega družinskega člana. V sredo, 18. t. m. rojeno hčerkico bodo krstili za Alenko. Čestitamo!

ST. JAKOB V ROŽU

Velika noč je za nami. Z njo tudi dogodki okoli Velike sobote in velikonočne polnočnice. Na Veliki četrtek smo se zbrali ob 8. uri zvečer. Bilj smo zbrani „izbrani“ in faranov, ki so kristjani iz navade, ni bilo med nami. Zresnil nas je obred umivanja nog, ki so ga č. g. župnik izvedli na svojih sodelavcih v cerkvenem svetu in farnem odboru ter podružniških ključarjih. Pritegnili so med te može tudi očete naših študentov.

Razumeli smo opomin, da „ljubite se med seboj!“ Žal, češčenja do polnoči se nas ni udeležilo toliko, kot je navada med ameriški katoličani. — Na Veliki petek smo se udeležili bogoslužja ob 3 popoldne, prav ob zgodovinski uri Gospodove smrti na križu. Ganljivo je bilo, ko smo se v dolgem sprevodu zvrstili k češčenju križa. Udeležili smo se v lepem številu tudi sv. obhajila. Najsvetejše smo položili „v grob“, ne „na grob“. Velika sobota je bila namenjena kot dan največje žalosti spominu Gospodovega počitka v grobu. Žal je nismo spoštovali kot v sosednjih farah. Nekateri v posameznih vaseh so čutili potrebo, da streljajo, a to streljanje ni bilo v čast božjo, ampak naključig župniku. Mnogi so obsojali to samolastno ravnanje, posebno tistih, ki so uporabljali možnarje, ki so cerkvena last te ali one podružnice. Hudovali so se nad temi strelji, ker so s svojim streljanjem zabilili blagoslovljanje velikonočnih jedil. Vodja strelcev v Veliki vesi se je branil, da bi streljali že v soboto, prisilili so ga potom občine in orožnikov (!), da je izročil smodnik ostalim strelcem. Dovolili so si močne izgrede, ki so izzvali splošno ogorčenje. Poklekali so in eden izmed njih, znani „dušni pastir“, je blagoslovil možnarje; drugi je zajahal gostilničarjevega šimelna, poslal po vaši svoje vinske brate in prijel za njimi, blagosloviljač jedila. Za to javno pohujšanje in žaljivo sramotenje cerkvenih obredov zahtevamo javno zadoščenje. Zahtevamo, da policijska oblast, ki je o tem zadošči poučena, uvede strogo preiskavo in dožene krivce teh izgrediv in jim preskrbi postavno kazen.

In velikonočna polnočnica? Ni samo za nas farane, ampak tudi za gg. dušne pastirje z žrtvijo povezana. In to žrtev so nam naložili g. župnik v javno spravo za preštevane plesne, celo sobotne noči! In dvakrat težka je postala ta žrtev ob zgodnjem predpolnočnem zvonjenju sosedov, ki so se brezizjemno poslužili spregleda in preložili velikonočne obrede na večer (baje prav po popustljivem vzgledu, a nevgledni popustljivosti stolne cerkve v Celovcu!). Mnogi farani so ob teh doživljajih Velike sobote klonili in iz protesta romali k Podgorški Materi, kjer so jih z zadoščenjem sprejeli in se ponašali z dolgo procesijo, naši romarji pa z zadoščenjem ugotavljali, da se procesije udeležuje požarna bramba (kar tudi pri nas nihče ni prepovedal, saj tudi nihče ni zato vprašal). Celo godba je spremljala s svojimi valčki procesijo (pri nas so valčki sicer prepovedani, ne pa melodije po naših znanih cerkvenih pesmih). Nič čuda, če je očividec ocenil to veliko, dolgo procesijo kot obhod z mnogimi molilci, pa še s številnejšimi raztresenimi poslušalci godbe in klepetavci! Nas ni bilo tako mnogo, morda smo pa zato z večjo zbranostjo doživeli globine velikonočne skrivnosti! In za to je St. Jakob kot najštevilnejša fara v Rožu tudi še danes poklican, da izvaja versko življenje po strogih rimskih odlokih, — in se ne meni za razne spreglede in popuščanja (saj smo s popuščanjem že šli predaleč!). Tako versko življenje bo poglobilo našo vernost, a sosedom bo vzpodbuden zgled!

Prisrčno vabimo v St. Rupert

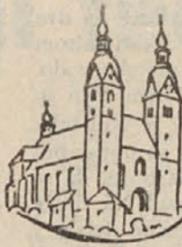
Dne 29. aprila 1956 bomo ob zaključku šestmesečne kmetijsko-gospodinjске šole priredile dve RAZSTAVI in PREDSTAVO v „Narodni šoli“.

Razstavi bosta v šolskih prostorih in sicer v soboto, 28. aprila popoldne in v nedeljo ves dan. Kuharske izdelke bomo v nedeljo po 4. uri razprodajale.

Prva predstava bo ob 1/2 2. uri popoldne, druga pa takoj po prvi, približno ob 4. uri.

* * *

Pričakujemo vas, dragi rojaki in rojakinje, zlasti naše domače in vse nekdanje gojenke te šole. Zavest, koliko nam pomeni naša domača šola, vas bo gotovo privabila v lepem številu, da se skupno naužijemo naših strokovnih in kulturnih lepot.

Pri nas na Koroškem

SVEČE

Sneg je vzelo, cesta se je osušila, v vasi se je začelo novo življenje, čeprav mrzav kar noče popustiti. Če pogledaš na dvorišča, vidiš že marsikje, kako je pripravljen material za zidanje. Dovažajo pesek, cement, opeko; deske in stavbeni les so zloženi in čakajo na pridne delavce. Vsak si hoče izboljšati stanovanje ali popraviti gospodarsko poslopje. Električarji pridno polagajo nove cevi in tako bo marsikatero gospodinjstvo dobilo stroj za pranje, peč za kruh, štedilnik itd. Torej tudi Svečani gremo s časom! Razen tega pa bo tudi naš potok, ali rov, kakor rečemo, dobil lepšo strugo. Povedal je že radio, časopisi so pisali, torej smemo trdno upati, da bo ta prepotrebna reč prišla do izvedbe.

Ob vstopu v veliki teden smo spremljali k večnemu počitku blago mater Nanijo Šajk s Spodnje Bistrice. Bila je pravzaprav Svečanka, a nekaj let sem je živela pri sinu Hajnrihu, ki si je z lastno pridnostjo postavil hišo na Bistrici. Rajnica je bila dobra krščanska mati; dokler so dopuščale noge, je prihajala v cerkev in iskala tolažbe ter prosila blagoslova za svoje pred tabernakljem. Ni živela v obilnosti, a svoje otroke je vse pošteno vzgojila in jim vcepila ljubezen do cerkve. Bila je tudi tretjerednica. Bog ji daj plačilo v večnosti, svojcem naše iskreno sožalje.

Pogreb + Kavhove matere

V skritem kotu pod Obirjem leži naselje Encelna ves. Nekdaj so dejali Incelna vas ali še bolj pravilno Vincelna vas. Zadnji petek se je zbrala velika množica ljudi pri Kavhovi hiši. Na mrtvaškem odru je ležala Kavhova mati. Za tiste, ki smo pokojnico poznali, je Kavhova mati pomenila mnogo.

Mati osmerih otrok, mati dela, mati trpljenja in mati molitve.

Bila je to mati, ki ni nikdar pokazala kake nevolje, ki je sprejela vsakega gosta s smehljajem na ustih in v Kavhovi hiši so si gostje često podajali kljuko. Z obema rokama je dajala in gostila, zato je Vsemogočni njeno delo in njen dom z obema rokama blagoslovljal. Le redkokje najdemo tako medsebojno družinsko povezanost kot v Kavhovi družini. Priklenjenost otrok na mater je bila tako globoka, da je razen smrti nič na svetu ni moglo pretrgati. Pokojna mati je s svojim vzgledom vzgajala svojo številno družino. Tedaj, ko je bilo njeno trpljenje najhujše, prav tedaj je njeno vzgojno delo šlo najbolj na globoko. Kolikokrat je ona sama v izseljenkem taborišču bila lačna, da je bil le kosček kruha za otroke in druge družinske člane v koncentracijskih taboriščih.

Izseljenci pripovedujejo, da je pokojna mati na nitki sušila kosčke kruha, ki si ga je od ust pritrkala in pošiljala po dekah in in gramih v koncentracijsko taborišče svojemu možu, sinu in hčerki. Ti kosčki posušenega kruha so jim reševali življenje.

Kdor je pokojno mater poznal, se ni čudil, ko je minuli petek videl ob Kavhovi hiši vrsto bivših študentov, ki so vživali gostoljubje Kavhove matere. Ni se čudil številnim izseljencem, ki so prišli iz prav vseh delov slovenske dežele, da izkažejo zadnjo čast tisti materi, ki je v taborišču s svojim delom, s svojim zadržanjem in tudi s svojo molitvijo bila hrbenica drugim, da niso omagali. Kakor tisočletna lipa je bila vzravnana, z neuklonljivim zaupanjem v pravič-

V Rutah — za Zavrhom se je letos že dvakrat oglasila bela dekla — smrt. Na veliko noč je ugasnilo življenje Plavčince — Neže Pegrin, gospodinje lepe Plavčeve hiše. Ni še dopolnila 50 let, pa se je morala ločiti s tega sveta. Rajna je precej časa bolehal. Naj ji sveti večna luč! Sorodnikom izrekamo sožalje.

Veliko noč smo tudi pri nas obhajali po novem obredu. Kdor še čuti s Cerkvijo, je gotovo globoko doživel sveto bogoslužje zadnjih dni velikega tedna. Iskrena hvala tudi našim visokošolcem in vsem pevcem, ki so obrede olepšali s lepim petjem: slovenskim, latinskim in staroslovenskim.

Igra: Na belo nedeljo smo se odlično zabavali ob komediji „Voda“, ki so nam jo zaigrali šentjakobčani. Mnogo ljudi se je zbralo pri Adamu, celo šentjance smo opazili med gledalci. Kadar bodo spet imeli pripravljeno kako igro, prosimo šentjakobčane, da bi še prišli gostovat. Za tokrat pa se jim lepo zahvalimo za obisk.

SV. LENART PRI SEMIHI STUDENCIH

Dva smrtna slučaja

Smrt izbira v naši fari kar naprej. Noče se umiriti in iti kam drugam. Tako imamo zopet dva nova smrtna slučaja in sicer to pot je pobrala znanega železničarja Jožefa Sarnitza. Bil je zaposlen na postaji Poturje. Bil je pri vseh priljubljen, saj je pričal

negu Boga. V tem zaupanju je tudi v tujini vzgajala svoje otroke in si tako postavila sama osem spomenikov, kakor jih nima nobena slovenska mati, bi lahko dejali z besedami velikega Cankarja. Pokojna mati si je v svojih sinovih in hčerah postavila žive spomenike, ki več veljajo ko granit ali marmor. In otroci so se svoji materi oddolžili na način, ki ga je gotovo najbolj vesela, ko so se vsi zbrali na koljenih pri obhajilni mizi na dan materinega pogreba. Vse nas je pretresla ta slika, ki je pokazala, da trdna in tesna duhovna vez med materjo in otroki živi tudi po njeni smrti.

Še deveti spomenik si je hotela postaviti kot duhovna mati novomašniku, za kar se je vsa družina z veseljem pripravljala. Toda Vsemogočni je hotel drugače. Mera dobrih del Kavhove matere je bila že zvrhana in zato jo je poklical k sebi. Umrta je nenadoma, kot ugasne sveča, ki jo je do konca povžil plamen. Plamen čiste ljubezni.

Pogrebne obrede je vodil domači g. župnik Jakob Škofič ob asistenci župnikov iz Šmihela pri Pliberku, iz St. Lipša, iz Žitare vesi, iz Šmiklavža pri Dravi, tajnika Dušno-pastirskega urada ter dveh bogoslovcev. Na domu je zapel domači cerkveni zbor in zbor pod vodstvom g. Valentina Hartmana, ki se je poslovil od izseljenke — Kavhove matere.

Po cerkvenih obredih se je domači gospod župnik poslovil od pokojne Kavhove matere kot vzorne družinske matere, kot vzorne faranke in kmetice. Za njim pa je v imenu Zveze slovenskih izseljencev govoril g. Lovro Kramer in očrtal plemenito zadržanje pokojnice v taborišču.

Zaprli se je nov grob. K možu smo položili ženo. Dva trpina spita drug poleg drugega. Življenje pa gre naprej. Nositelji tega življenja v Kavhovi družini pa so otroci. Vsi bodo nadaljevali v duhu pokojne matere krščansko in slovensko tradicijo te družine.

o tem pogreb, ki je bil res veličasten. Bil je človek dobrega srca, dal ti je tudi vozni listek, če si ga zahteval v slovenskem jeziku. Take ljudi je treba nastavljanje v dvojezičnih krajih. Upamo pa, da nam bo sedaj nastavila železnica zopet kakega takega moža. Saj jih je dovolj, ki obvladajo oba jezika. Zapuščeni vdovi izrekamo sožalje, njemu pa naj bo domača zemlja lahka!

Kot druga žrtev nasilne starke smrti pa je gđ. Marija Pinter. Stanovala je v Poturju, kjer je imela svojo hišico ter nekaj polja. Zapustila nas je, niti zdravniška pomoč ji ni mogla več pomagati. Zapustila je vse svoje premoženje Lipijevi Ančiji iz Radne vesi.

Občina skrbi za vodo...

Občina namerava ukreniti vse potrebno, da ne bo v suhi dobi zmanjkalo vode. V ta namen nameravajo odstraniti dva studenca na Ločilu. Poleg tega bodo dobili vsi tisti, ki so na novo sezidali svoje hiše, števce za vodo. Nekateri so hoteli, da bi še odstranili studenec v Sv. Lenartu, toda to ne bo šlo, ker ga potrebujemo zaradi pokopališča, kajti ljudje ne bi vedeli potem kje dobiti vodo, da bi prilivali rožam. Pa tudi marsikateri kmet ne bi vedel, kje bi napajal svojo živino. Tako bo torej pri cerkvi ostalo vse pri starem.

... KELAG pa za elektriko

KELAG je svojo napeljavo le končno izgotovila. Sedaj imamo šentlenartčani in korpičani svoj transformator, Radničani pa so priključeni drugam. Škoda je le to, da niso uredili tako, da bi še Korpičam lahko vzeli tok, ne da bi St. Lenart bil pri tem dotaknjen.

Požar je uničil gospodarsko poslopje

Na veliko soboto je pogorelo gospodarsko poslopje Urschitz Hanziju, p. d. Molčevemu. Iz neznanega vzroka je nastal ogenj, ki je uničil vse gospodarsko poslopje do tal. Škoda je velika, če pomislimo, da je pogorelo 7 vozov sena, več metrov desk, slamo-reznica in nekaj kokoši. Pri gašenju se je poškodoval Zollner Andrej, p. d. Ferjanov iz Breznice. Povedati moramo, da so bili gasilci zelo pridni in preprečili, da ni ogenj naredil še več škode. Najbolj v nevarnosti je bilo gospodarsko poslopje pri Stokarju. Pa tudi sama hiša je bila v veliki nevarnosti. Edino čujčnosti gasilcev je treba pripisati, da še ni nastala večja škoda.

Ali niso „junaki“?

„Volkszeitung“ zelo rada in hitro poroča o kaki akciji proti dvojezični šoli. Toda o našem kraju še ni poročala, zato pa moramo mi, kajti „junake“ dneva moramo pohvaliti za njihovo „junako“ delo. „Volkszeitung“ verjetno zaradi tega ni hotela poročati, ker je ta akcija precej klavirno propadla. Neki gospod, ki ima res lepo slovensko ime, je pobiral podpise proti dvojezičju. (Nadaljevanje na 5. strani)

Zeleni Jurij

Jezdi, hi, junak na vrancu,
urno jezdi, hija, hoj!
Vriska, poje v dol po klancu,
cvetje nosi on s seboj.

Ti junak v zeleni halji,
kam pa jezdiš, hija, hoj?
Cuj, grmi in bliska v dalji —
stopi z vranca, tu postoj!

S svojo sulico prebodi
vse pošasti bridkih dni;
mrzle sence vse prepodi
z iskrim vrancom, hoja, hi!

Sveti Jurij, ni brez boja
zmage, ti moči nali!
Ko bo polna kupa moja,
mojim bratom z njo napij!

Milka Hartman

SPORED PRIREDITVE

1. Pozdrav gostom.
2. Slovo od šole.
3. Pojo gojenke: Bog in domovina.
Ta zima že zapuščena nas.
Lušno je vigred.
4. Njene zvezde — njene vraže. (Igra v 5 dejanjih).
5. Vesela mladost. (Rajanje).
6. S pesmijo se poslovimo: V hribih se dela dan.
Letni časi.
Danes tukaj, jutri tam.
Na Koroškem je lepo.

NA VESELO SVIDENJE!

GOJENKE

Dunajska borza je pogorela

Minuli petek je v središču Dunaja izbruhnil požar, ki je uničil borsno poslopje. Je to bil največji požar v naši prestolnici po koncu vojne in je povzročil okrog 100 milijonov šil. škode. Smrtnih žrtev ni bilo, a 12 oseb, povračni gasilcev, je zadobilo težke opekline. Dunajski župan Jonas je prihital na pozorišče požara in dejal novinarjem, da je to največja katastrofa v zadnjem desetletju.

Ogenj je izbruhnil okrog polnoči in se z veliko naglico razširil po celem poslopju. Kljub naporu gasilcev, ki so kmalu prihitali, požara niso mogli udušiti, pač pa so sredi noči pravočasno izpraznili iz hiše vse stanovalce in urade, med katerimi je tudi uradna avstrijska poročevalska agencija

„VERA IN DOM“, 4. številka

V skupini prikazov slovenskih pokrajin opisuje J. Peterlin Gorenjsko, o kateri pravi, da je „visoka pesem Slovenije, ki nas dviga in poveljuje lepoto naše zemlje pod nebo...“ — Pesmi so topot prispevali Vesna, Slavko Jančič, Darko Durček in Tone Ziljski. Po večini lirika, znamenje, da so pesniški sodržniki te revije mladi ljudje. S kratkimi zanimivimi črticami prikazujeta tržaško okolje Vijolica Fonda in Drago Stoka, ki sta postala že stalna sotrudnika lista. Nadaljujeta se Wieserjeva povest „Luč z gora“ in zgodba iz Beneške Slovenije „Malo življenje“ (Adela Specogna). V Kulturnem obzorniku pa prof. Pavle Slapar nadaljuje prepotrebno razmišljanje o bistvu države ter razlikami med narodom in državo. Pod zaglavjem „Iz naše umetnostne zakladnice pa je kratek prikaz slikarja Matevža Langusa, portretista iz sredine prejšnjega stoletja, obenem pa njegov portret Primičeve Julije, ki nas poveže v življenje naše ga največjega pesnika Franceta Prešerna, saj je Juliji posvetil nekatere svoje najlepše pesmi. Tehten je tudi Jakominov članek o tisku, veri in morali, a R. Lenček v krat-

Naše prireditve

Slovensko prosvetno društvo v Celovcu priredi v ponedeljek, dne 30. aprila ob 8. uri zvečer v Kolpingovem domu
III. PROSVETNI VEČER
 Č. g. Zaletel Vinko nam bo v barvnih slikah pokazal
FATIMO, PORTUGALSKO in ŠPANIJO.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

zični šoli, toda po obisku nekaterih hiš je uvidel, da je najbolje, če neha s svojo akcijo. Pravijo, da jih je preveč slišal, najbrž ima še sedaj polna ušesa. Zato svoje akcije ni več nadaljeval. Po drugih vaših ga sploh nismo videli, toda vsem na uho povedano: Kaj bo ta gospodek pri nas, saj je v času „tisočletnega rajha“ privandral k nam in bi še rad danes nadaljeval delo, ki ga je pričel Maier-Kaibitsch. Toda gotovo ima kratko pamet, da ne ve, da so časi „Hitlerjeve ere“ že davno minili. Upamo, da se je že spametoval, ako pa se še ni, bomo pa poročali drugič.

Grafenauerjev spomin na št. Lenart

Kakor smo izvedeli, je umrl v Ljubljani profesor dr. Franc Grafenauer. Ker je bil rojen v naši fari, moramo natisniti tudi vrstice, ki jih je on sam namenil svoji rojstni vasi.

O Sveti Lenart, draga vas domača,
 dolino Ziljsko s strehami krasiš
 in v Dobrač, v Karavanke goré strmiš.
 Kako se rad spomin moj k tebi vrača.
 Kot dobri oče v lepi krog družino
 izbral v občestvo si enajst vasi,
 podružnic lepih sedem jih krasiš.
 Stoletja varuješ ti domovino.
 Slovensko ljudstvo tu nekoč krstila
 sta sveta brata Ciril in Metod
 in z vero sveto sta mu narodnost vcepila.
 O Sveti Lenart, varuj nam ta izročila,
 ki narodu so svetli kažipot,
 da prosta zla te fara bo čistila!

Počivaj, dragi nam rojak, sladko v zemlji; ki si jo tako ljubil.

RADIŠE

(Smrt Šubernikove mame)

Dne 6. aprila je v starosti 78 let umrla na svojem domu na Radiških Rutah dobra Šubernikova mama, pogreb pa je bil v ponedeljek dopoldne od hiše žalosti na radiško pokopališče.

„APA“, katere uredniki so delali do zadnjega trenutka in zadnje poročilo, ki so ga preko teleprinterjev (brzojavov) oddali lokalnim listom po vsej Avstriji je bilo: „Zaradi dima, ki vdira v naše urade, moramo prekiniti delo in izprazniti poslopje.“

Gorelo je celih 14 ur in ko so drugi dan popoldne gasilci brizgali zadnje curke na pojemajoči ogenj, so na mestu krasnega poslopja, ki je bil značilnost in ponos Dunaja, stale še samo kadeče ruševine zidov.

Na Ringstrasse se je zbrala večtisočglava množica, ki je pasla svojo radovednost ter jo je morala policija s kordoni držati v varni razdalji. Morali so tudi preusmeriti promet iz požarnega področja.

kem sestavku obravnava značilnosti slovenske alpske hiše. Poročila o prosvet. delu na Koroškem, Goriškem, in Tržaškem pa v kratkih stavkih podajajo podobo kulturnega dela zamejskih Slovencev. Rubrika o novih knjigah, predvsem pa koticček za ženo in dom pa nudi posebno mladim materam in dekletom obilo priporočljivega branja. Kot v vsaki številki tudi v tej urednica rubrike odgovarja na številna pisma mladih bralok, kar dokazuje, da je revija živa vez med zamejskimi Slovenci.

Slovenska pesem v koncertnem domu v Celovcu

V nedeljo, dne 15. aprila, ob priliki občnega zbora Zveze slovenskih izseljencev, je priredila Slov. prosvetna zveza koncert koroških narodnih pesmi v srednji dvorani Koncertnega doma v Celovcu, ki so jo obiskovalci iz mesta in podeželja napolnili. Nastopili so pevski zbori iz Bilčovsa in Kotmare vasi, Radiš, Globasnice, Hodiš ter združeni zbori iz Podjune.

Prireditve je pokazala, da so Slovenci na Koroškem tesno povezani s svojo narodno tradicijo, ki je našla svoj najčistejši izraz vprav v narodni pesmi. Kljub modernizaciji življenja, ki je segla tudi v zadnje gorske vasi, pa Slovenci z ljubeznijo gojijo naprej svojo pesem.

Nastopajoči zbori so pokazali znatno kvaliteto ravan in pri tem označuje Kernjakov združeni moški in mešani zbor Bilčovs-Kotmara ves skrbna priprava, svežina glasov, polnozvočnost in razgiban ritem. Posebno je ugajala Milke Hartmanove „Rož, Podjuna Zilja“, a Kernjakova harmonizacija „Mi smo mi“, (venček narodnih pesmi), pa dokazuje, da

Z rajno mamó smo izgubili na Radišah zavedno katoliško ženo in mater, katere življenje je bilo živ vzgled ne le v domači fari, ampak daleč okrog.

Najbolj ji je bilo pri srcu življenje po veri, to je sama neprestano ponavljala, „da bi ohranili živo vero“ ne le v domači hiši in med sorodniki, ampak „vsi, prav vsi Korošci, le v tem bo vsa naša rešitev in vsa naša moč“, je večkrat dejala. Ni bilo dneva, da bi opustila sv. mašo in sv. obhajilo, ne vreme, ne pot in ne delo ni zadržalo rajno mamó od angelske mize.

Bila je prava apostolka v raznih cerkvenih organizacijah, za njo ni bila nobena žrtev prevelika in pretežka — kadar je šlo za vero, za duše in za dobra dela.

Pokojnica je vzgojila dva dobra sinova in zavedna Slovenca. Prvi je g. Nužej Tolmajer na Radišah, ki ga poznajo Rož, Podjuna in Zilja kot kremenitega krščanskega moža, a drugi, Janko, pa je ugleden in spoštovan gospodar Šubernikove domačije.

Šubernikova družina je bila med vojno izseljena kot mnoge druge koroške družine samo zato, ker so bile slovenske in so marljivo obdelovale domačo grudo. Brezsrčni gestapovci so obenem odvedli v izseljeništvu tudi mater, kljub njeni visoki starosti. Ko so jih gestapovci tirali v pregnanstvo, jih je blizu vasi srečal drugi sin Hanzej, ki se je prav takrat kot vojak vračal s fronte na dopust. To je bil prizor, ki se je mogel pripetiti samo v tisočletnem rajhu. V taborišču Frauenaurach je pokojnica tri dolga leta vdano prenašala vse težave in bodrila tudi druge, da so v srcih ohranili upanje in vero. Snahi in vnukom je bila angel varuh, pa tudi sestri, Poderšnikovi teti, je pomagala do zadnjega, do njene smrti v grenki in hladni tujini. — Pokojni Šubernikovi mami pa je Bog naklonil milost, da je čakala konec „tisočletnega rajha“ ter se vrnila na dom. Po kratki boleznij je sedaj umrla, obdana od ljubeče družine, spravljen z Bogom in ljudim ter z zavestjo, da bo počivala v domači zemlji, ki jo je tako ljubila.

Našim gospodinjam

Pomladansko čiščenja organizma

Vsem gospodinjam nam je dobro znano pomladansko čiščenje naših stanovanj, naših hiš, ki ga v veliki večini opravimo pred velikonočnimi prazniki. Kot kuharice, ki pripravljamo hrano naši družini, pa bi morale bolj misliti na še važnejše pomladansko čiščenje in sicer čiščenje našega organizma.

Vsak človek se počuti spomladi na splošno utrujenega. Čuti bolečine v sklepih, kot ob začetku gripe, zbudi se z glavobolom; oglasijo se razne stare težave, posebno: revma, udnica, oslabiljen krvni obtok, migrena itd. Nič čudnega! Telo je spomladi polno bolezenskih snovi in v zaostanku s presnavljanjem, ker ni moglo pozimi graditi v zadostni količini. Vsak zdravnik zato tako zelo priporoča pomladansko čiščenje. Za to čiščenje so nam na razpolago v lekarnah razna zdravila in razni posebej za ta namen sestavljeni čaji. Pomagati pa si moremo tudi sami z domačimi zdravili in pravi načinom prehrane.

Jejmo kolikor mogoče veliko zelenjave! V zgodnji pomladi imamo morda na zalogi še endivijo in zeljnate glave. Potem pridno nabirajmo motovilec in regrat. Pomladanska zeliščna juha je tudi zelo zdrava. Zanj rabimo malo peteršilja, krebujlice, rmana, kislice, vršiček zajbeljna, janeža, pehtrana, nekaj listov zelene, luštreka in prav malo mete. Če katere od naštetih zelišč v zgodnji pomladi še nimamo na razpolago, jo opustimo in se zadovoljimo z ostalimi. Če imamo na vrtu ali kjerkoli v bližini lipo, napravimo v lubje zarezo in pritekkel bo zelo zdrav sok, ki ga uživajmo 3-krat na dan po 1 čajno žličko. Nadalje zelo dobro učinkuje čaj za čiščenje krvi, ki je sestavljen iz enakih delov regrata, tavžentoz in cikoriije.

naša narodna pesem na Koroškem ni umetno vzdrževana tradicija, temveč to staro krepko drevo še vedno žene nove, sveže poganjke, ki zaslužijo nadaljnjo nego in izpopolnjevanje.

S posrečeno izbranim programom so se predstavili združeni moški zbori iz Podjune pod vodstvom Folteja Hartmana. Kljub nekoliko šibkim basom pa je bilo temu zboru videti, da je v rokah kultiviranega pevovodje, ki je zbor spravil na znatno višino.

Prireditve je lepo uspela in številni poslušalci so vse zbere nagradili z zasluženim aplavzom.

Iz vseh treh koroških dolin so se zbrali na pogrebu izseljenci, da jo skupno z domačini in okoličani spremijo na zadnji poti.

Pogrebne obrede in sv. mašo je opravil g. župnik Jank ob asistenci preč. gg. Cvetka in Goričnika. Ob odprtem grobu pa je rajni materi v slovo spregovoril g. Cvetko. Domači pevski zbor je zapel na domu in ob grobu po dve žalostinki rajni mami v slovo. Končno se je z par besedami poslovil od rajne mame še domači župnik g. Jank.

Naj počiva v domači koroški zemlji dobra mama, v zemlji, iz katere je bila krivično izseljena v svoji visoki starosti, pa je prav to domačo zemljo posvetila s svojim trpljenjem, saj ni poznala drugega mašečevanja kot ljubezen, pravo krščansko ljubezen, tisto, ki do križa ljubi, vse pozablja vse odpušča.

Novice iz šmihelske fare

GONOVECE

Žalostno so peli zvonovi...

Na veliki četrtek smo spremljali k zadnjemu počitku Ignacija Kapun. Dočakal je lepo starost 80 let. Bil je vse življenje dober katoličan in izpolnjeval svoje verske dolžnosti. Rad je čital Mohorjeve knjige in je bil do svoje smrti ud Družbe sv. Mohorja. Večkrat se vprašamo, kdo bo potem čital slovenske knjige, ko izumrjejo naše stare korenine?

Pevci so mu zapeli žalostinko v slovo, domači gospod župnik so se poslovili od rajnega z lepim nagovorom. Rajni naj počiva v miru. Kapunovim naše sožalje!

BLATO

Valentin David pd. Mlinarjev oče na Blatu so že dalj časa bolehal. Bili so več tednov v bolnici v Celovcu in iskali tam pomoči in zdravja. Vrnili so se nazaj domov pred veliko nočjo, a njihovo zdravstveno stanje se ni zboljšalo in tako so vedno bolj trpeli, kajti naduha jih je močno mučila. V tej težki boleznij so večkrat prejeli sv. zakramente in zadnjič na velikonočni torek.

Dve polni čajni žlički te mešanice poparimo s skodelico vode in pustimo 10 minut. Čaj je sicer zelo grenak, a če ga redno pijemo, se ga v 14 dneh popolnoma navadimo. Prav tako je odličen čaj iz bezgovih listov. Karih 6 listov kuhamo 10 minut. Čaj pijemo zjutraj pred zajtrkom. Izvrstno sredstvo za čiščenje krvi, ki je še bolj malo znano, pa je sok zelene. Kdor spiše čez dan večkrat kozarec medice (medene vode), bo kmalu opazil, kako izginjata glavobol in utrujenost.

V tem času pa nikakor ne uživajmo preveč mesa, sira, jajc, kave in čaja. Tudi uporabo soli omejimo na manjšo količino.

Gospodinja, zdravje naših družin je v naših rokah! Zato se v polni meri zavedajmo svoje dolžnosti in poskrbimo za pomladansko čiščenje organizma družinskih članov!

POVEČANA NEVARNOST ZA POZARE NA TRAVNIKIH IN GOZDOVIH

Deželna komisija za preprečitev požarov sporoča:

Že dalj časa trajajoča suša, pa tudi nepazljivost ljudi sta v zadnjem času povzročili več požarov na travnikih in v gozdovih, ki so prizadejali znatno škodo na mladih gozdnih nasadih.

Naprošamo prebivalstvo, da z večjo pazljivostjo ravna z ognjem na prostem. Tudi veliko število požarov, ki so jih povzročili otroci — to število je med vsemi avstrijskimi deželami najvišje na Koroškem, nas svari, da bolj skrbno hranimo vžigalice.

Pomlad v kmetijstvu

Marsikdo se sprašuje, kje bi za pomlad kupil dobre stroje. Svetujemo vam, da si čimprej ogledate zalogo kmetijskih in gospodinjstkih strojev pri

JOHAN LOMŠEK
 ST. LIPŠ, Post EBERNDORF

V sredo 4. aprila so v Gospodu zaspali in šli v večnost. Na velikonočni petek smo jih spremljali ob obilnem številu sorodnikov in znancev k zadnjemu počitku na pokopališče. G. kaplan Nemeč so opravili mašo zadušnico za blagopokojnim. Pevci so peli Requiem, po maši pesem „Jaz sem vstajenje in življenje“ v cerkvi. Na pokopališču so zapeli „Vigred se povrne“ in „Oče se poslavlja“. G. župnik so v zbranih besedah orisali trpljenje in bol rajnega očeta, ki je žaloval za svojima edinima dvema sinovoma, ki sta obadva padla na fronti. S trpečim Zveličarjem so rajni oče na zemlji trpele, tako naj se tudi tamkaj v večnosti z od mrtvih vstalim Zveličarjem vekomaj veselijo. Mlinarjevi družini in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje. Blagopokojni naj počiva v miru!

VEČNA VES

Šonatova Katrica, ki je odprla svojo prakso za babico v Skocijanu v svoji novi lepi vili — nasproti Lesjakovi vili — je prinesla h krstu Milico Stano Fračko. Botra sta bila Ivanka Harich in Hinko Koren.

Janezu Wutte in Mariji, rojeni Verhnjak, pd. Šonat se je rodila hčerka Marija Ana, tako so jo krstili, dne 8. aprila v Večni vasi. Za botra sta bila Marija Verhnjak iz Gonovec in Franc Verhnjak iz Dvora. Mali Hanzej, ki je še vedno v Dvoru, bo moral sedaj priti domov, da bo delal mali Mariji kratek čas. Čestitamo!

LETINA

Ignaciju in Hildi Krajger, rojeni Krepelj, se je rodil deček, pri krstu so mu dali za patrona Janeza Nepomučana. Večkrat bi želeli, da bi dobili naši dečki to ime, ko se vsi otroci krstijo v kapelici sv. Janeza Nepomučana. Za botra sta bila Janez in Helena Krajger, pd. Žvapa na Letini.

BISTRICA

Matiju Božič in Kristini, rojeni Kreuzer, se je rodilo drugo dete. Pri krstu so mu dali ime Evald Jožef. Botra sta bila Jožef in Johanna Riedl iz Šmihela.

Lepa beseda

Bilo je v letošnji hudi zimi. Ptice so skrivale nožice pod toplo perje. Iz dimnikov se je počasi kadilo. Ljudje so neradi prihajali iz hiš.

Ob cesti so delavci popravljali jarek. Kdaj pa kdaj si je kateri s sapo ogrel roke, potem pa spet zavihel škrap. Delo mora biti opravljeno.

Po cesti pride neznan možki. Takoj zagleda delavce, pa jih prijazno pozdravi: „Dober dan želim! Vas kaj zebe?” Delavci dvignejo glave, se nasmehejo in odgovore: „O, ni hudega...”

Neznavec je šel dalje. Delavcem pa je ostal v ušesih njegov prijazen pozdrav, saj lepa beseda ogreje človeško srce in kakor pravi stari pregovor: „Lepa beseda lepo mesto najde”.

Kako pa stojimo, draga mladina, mi s to točko? Ali se ne pregrešimo pogostoma zoper to, za človeško družbo važno točko in postavljamo svoj značaj v slabo luč? Le redko naletimo na fante in dekleta, ki so pripravljene prijazno občevati s soljudmi, katere srečujejo v vsakdanjem življenju. Beseda p o z d r a v jim je postala tujka. Temu je deloma tudi kriva slaba vzgoja in šola. Če bomo pozdravljali in imeli lepo besedo na razpolago ne samo za naše predstojnike, učitelje itd., ampak za vsakega človeka, ki je ravnatako za svet ustvarjen in mora iti svojo življenjsko pot kot Ti, potem bodo tudi drugi Tebe spoštovali in cenili Tvoj značaj in lepo obnašanje, kajti za držanje človeka na cesti in v javnosti je ogledalo njegovega značaja in njegove vzgoje.

ZARADI DRUGIH

„Tvoj mož ima grdo razvado, da žveči tobak”, je oponesla Trpinka svoji prijateljici. „Jaz bi mu kaj takega odločno prepovedala. Zaradi poljubov, ki smrdijo in pokvarijo ves užitek...”

„Meni ni do tega”, je odgovorila. „Kar žveči naj ga — zato, da ga druge ne bodo poljubovale...”

MOŠKI ODGOVARJAJO ŽENSKAM

K članku „Oj ti salamenski dedci”

Oh, ja. Z ženskami je pač križ. Večidel so le za jezo na svetu ter nam možem v pokoro. Komaj sem se malo umiril, ker mi je žena razburila živce, že nova jeza. Vzajem v roke časopis „Naš tednik-Kroniko”, pa glej jih. Kam neki naj se skrijem, da bom varen pred njimi? Povsod te „salamenske” ženske. Človeku je, da bi počil...

Prosim vas, najde se neka ženska (če je gospa ali gospodična, tega iz podpisa ne morete razbrati), ter ti udari po moških, da je strah.

Moja moška čast, pri kateri smo pač vsi enako občutljivi, mi ne da miru, da ji ne bi napisal odgovora, ki je prav tako kot njej namenjen vsem ženskam, ki so se ob članku prijeto muzale in ves dan tekale po mestu, da bi ja dobile še en izvod „Našega tednika-Kronike” za svoje može. Slučajno pridem na Novi trg in vprašam prodajalca časopisov, kako izgleda tokrat z „Našim tednikom”, pa mi odgovori, da so pošli kot tople zemlje in res ni imel več nobenega izvoda. Čudno se mu je zdelo le to, da so prišle ponj same ženske.

Kot se iz članka jasno vidi, so ženske še vedno nad vse domišljave in mislijo, da se ves svet vrti zaradi in izključno zaradi njih. Kakor je razvidno iz članka, bi ženske same rade igrale „damo” in nič ne delale, ker itak ne zahtevamo dosti dela od njih; vsaj vsak dober možki bo vsa dela — razen kuhe

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

„Voda” na naših odtih

Farna mladina iz Št. Jakoba je za Veliko noč kar na tri odre napeljala „Vodo”; v Št. Jakobu, v Ločah in Svečah.

Danes, ko je prosvetna zemlja že tako izsušena, da kar kriči po osvežujoči pijači, nam je taka napeljava res zaželjena in potrebna. Št. Jakob je pokazal, da še niso vsi studenci zamrli, da še priteka voda iz globin narodnega življenja.

„Voda” je veseloigra iz našega kmečkega življenja in kar je posebno pohvalno — naša domača igra. Pisatelj Joža Vombergar dobro pozna razmere in ljudi na vasi in je veseloigro usmeril vzgojno tako, da je pokazal tiste napake, ki onemogočajo vsako skupno in socialno delo in je te napake osmešil na raznih vaških „tipih”. Igra sama ni posebno smešna in jo morajo igralci dvigniti, da vžge v ljudeh zanimanje in smeh. Prav v tem oziru zaslužijo igralci vso pohvalo; ustvarili so v vlogah take karakterje in tipe in so igrali tako naravno in doživeto, da jih je bilo veselje gledati in so povzročili veliko smeha.

Veseli nas posebno to, da je igra pokazala precej novega igralskega naraščanja (saj nastopa v igri 25 oseb), ki mnogo obeta. Pri

starejših pa smo opazili, kako od igre do igre napredujejo pod spretno režiserjevo roko.

Šentjakobčani so nam dali dober zgled: posnemajmo jih in napeljimo tudi mi na čimveč naših odrov kulturne pijače-krščanske prosvete!

Prosveta v Št. Vidu v Podjuni

Dne 18. marca nam je predvajal g. p. Jakob v župnijski dvorani krasne slike z romanja v Asisi, v Padovo in Rim.

Na Jožefovo je imel g. Zaletel pri Voglu prvi del skioptičnega predavanja o Sveti deželi. Na naše povabilo je obljubil, da nam bo še večkrat predaval, dokler njegova zaloge slik ne bo izčrpana.

Na cvetno nedeljo pa so nas iznenadila dekleta-absolventke gospodinjskih šol oz. šmihelska dekleta. Kulturna prireditelj se je vršila v prosvetni dvorani pri Voglu in je bil obisk zelo razveseljiv. Dekleta so napravila pester spored, ki je vseboval pesmi deklamacije in tri kratke igrice. Želeli bi, da bi nam dekleta še večkrat pripravile kaj podobnega. Kakor se sliši, pripravlja Prosvetno društvo za 10. majnik igro „Turški križ”.

Koncerti narodnih pesmi

v Železni Kapli in Žitari vesi...

Na drugem mestu smo že poročali, da obstajata v Globasnici dva pevska zbora in sicer cerkveni pevski zbor in narodni oziroma društveni pevski zbor, ki ga vodi pevovodja in štebenski organist Janez Petjak.

Brezdvomno se je ta zbor zadnje čase precej razvil, o čemer pričča tudi zadnja radio-odaja in je po številu postal močan mešani pevski zbor.

V nedeljo, dne 8. aprila pa se je podal globaški pevski zbor v Železno Kaplo in v Žitaro ves, kjer je imel koncert narodnih pesmi, in sicer v Železni Kapli v kino-dvorani opoldne, v Žitari vesi v Prosvetnem domu pa popoldne. Poleg lepih pevskih točk je bila na sporedu še kratka veseloigra „Kje je meja”. V Železni Kapli je globaške pevce pozdravil domači pevski zbor. Po končani prireditvi smo v prijetnem razpoloženju navezali še tesnejše medsebojne kulturne stike za ohranitev naše lepe slovenske pesmi.

... in v Šmihelu nad Pliberkom

Na velikonočni ponedeljek so v Šerčerjevi dvorani v Šmihelu nastopili pod vodstvom pevovodje Folteja Hartmana združeni podjunijski pevski zbori iz Železne Kaple, Št. Vida in iz pliberške okolice v skupnem in posameznih zborih. Spored je bil precej obsežen, toda kljub temu je občinstvo z vedno večjo pozornostjo spremljalo spored pesmi in navdušenje se je stopnjevalo do konca. Priznanje so izzvali tudi posamezni zbori in videlo se je, da razpolagajo zbori z dobrimi mladimi talenti.

MLADINA PIŠE:

MLADA LETA

Blažena moja mladost, blažena leta otroška! Razkuštrana in prešerna, polna sonca, navihanosti in dobre volje, ko sem vsak mesec menjal svoj poklic. Vse sem že bil do svojega desetega leta. Stanovali smo tedaj v Matijevčevi kajži, ki je bila pod klančkom, na vrhu katerega je bila košata smreka. Kajža je imela šupo, ki je že dolgo ni nihče uporabljal. Šupa je bila moj grad, moje kraljestvo, v katerega ni nihče vdiral in v katerem sem mirno vladal nad podrtimi kolci in staro ropotijo, za katero se ni nihče zmenil.

Tu sem se izvežbal za vlakovodjo. V steno sem zabil vrsto žebeljev, ki sem jih znal spretno ukriviti. Sedel sem na klopici in čakal, da se je vlak napolnil s potniki, ki sem jih seveda samo jaz videl. Potem sem zapiskal, da je šlo skozi ušesa, zapuhal obračal žeblje na desno in levo in moj čudoviti vlak je vihral mimo bajnih pokrajin, ki ni poznal ne mej ne vozniških listkov ne carinskih preiskav. Blaženi vlak moje mladosti!

Potem sem postal šofer. Predvajal sem vse ceste, vozil po ozarah in po bregovih tja do zvirskih gmajin, kjer sem se ustavil in obrnil, zakaj zvirski mulci so bili dobri pretepači. Prepoten in utrujen sem komaj našel čas, da sem jedel, so romali v cikorijsko škatlo. Bili so prisiljeni pacienti, katerih usoda je bila zapečatenata. Vse sem cepil proti davici in škrlatinki, proti tifusu in paratifusu in proti vsem boleznim, ki sem jih le kdaj slišal. Smrt je neusmiljeno žela po cikorijski škatli, toda hroščev ni zmanjkalo. S koncem hroščev letine se je končalo tudi moje zdravništvo. Čez ta del svoje mladosti molim confiteor. Toda nisem sam kriv. Tudi ljubi Bog ima svoj delež, ker je dal toliko hroščev.

Iz zdravniškega sem stopil v vojaški stan. Sam sem se povzpel v generala. Težak poklic, ki ga tudi mati niso bili preveč veselili. Preveč je bilo ropota in preveč kričanja.

Nato sem se pa zresnil in pričel misliti na gimnazijo. Z njo so prišla prva razočaranja in prvi napa. — Blažena mladost, razkuštrana in razsmejana!

Večji sem postal, toda srečnejši ne. Nimam več vlaka, ne avtomobila, nisem zdravnik in ne general. Preprost in reven sem. V dnu srca je ostalo domotožje, da bi mogel še danes vse gledati z otroškimi očmi in da bi mogel verjeti ljudem kakor svoji materi.

Nekoč sem velik hotel biti otrok, pa so mi rekli, da sem neumen. Tedaj sem spoznal, da so neumni pametni in sem videl, da je najbolje, da si tiho in da si otrok samo sam zase. Če se pokaže otroškega te v današnjem času pohodijo. Pozdravljena moja mladost!

Bc. Ml.

ZA DOBRO VOLJO

„Ali se zavedate tega, da bo vozila nova železnica ravno skozi vaš skedenj!”

„Da, zaradi mene — če pa mislite, da bom jaz vedno, kadar bo prišel vlak, odpiral in zapiral vrata, se pa zelo motite!”

VABILO

Učenke šentjakobske kmetijsko-gospodinjske šole vljudno vabimo na RAZSTAVO IN ZAKLJUČNO PRIREDITEV, KI BO V NEDELJO, DNE 29. APRILA V ŠOLSKIH PROSTORIH.

Razstava ročnih del in kuharskih izdelkov bo odprta od 8. ure dopoldne do 4. ure popoldne. Kdor jo želi videti v celoti, naj si jo ogleda v tem času, ker ob šestnajstih pričnemo razprodajati kuharske izdelke. Za goste, ki pridejo z dopoldanskimi vlaki, bo doma prva prireditelj točno ob pol dveh in druga ob štirih popoldne, zvečer ob sedmih pa za Št. Jakob in okolico v farni dvorani.

Za šolsko mladino bo prireditelj samo v soboto, 23. 4., ob treh popoldne v farni dvorani.

SPORED PRIREDITVE:

1. Pesem „V hribih se dela dan!”
2. Pozdrav (gojenka).
3. Ljubo doma, kdor ga ima! (Igra).
4. Pesem — „Moja domovina” in „Ko so tkali naše trate!”
5. Govor.
6. Prevzetnost hođi pred padcem! (Igra).
7. Martinček (Dvospev).
8. Rajanje s petjem.
9. V jeziku sladkem ... (Pesem).

Obilo obiskovalcev pričakujemo

gojenke

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Helmut Holthaus:

Moški, ženske in igle

Igle so mi bile že od nekdaj zoprne. Če le morem, napravim tako, da mi jih ni treba jemati v roko, kajti z njimi nimam baš dobrih izkušenj. Sem sicer zmožen, da si sam v 20 minutah prišijem gumb in to brez naprstnika (z naprstnikom traja to opravilo kakih 10 minut dalje), vendar me nevarnosti, ki so s tem poslom združene, navdajajo s strahom. Ugotovil sem, da igle niso, kot se po navadi domneva, brezdušno orodje, ampak zelo samovoljne zahrbtne zverine, ki so si prav mene vzele na piko, in da šivati z osami ni najbrž nič bolj nevarno.

Pa ne godi se samo meni tako. Med moškimi in iglami že od nekdaj vlada napeto stanje in kadar se moški spusti tako daleč, da si želi iglo in nit, potem to pomeni, da je zašel v zares obupen položaj, ki se more primerjati samo z Robinzonovim razpoloženjem, ko je svoje hrepenenje po buciki in šivanki zapisal celo v dnevnik. Pa saj se gotovo spominjate na Grimmovo pravljico o sodrgi. Komu je bucika zarisala rdečo črto od enega ušesa do drugega? Se razume, da samo kakemu moškemu, in sicer gostilničarju!

Pa to je prava malenkost v primeri z bolesto in sramotno usodo, ki je zaradi igle doletela mene. Bila je to igla najbolj lokave vrste, kar jih vobče je, in pri njeni ustvaritvi je moral imeti svoje prste vmes sam hudič. Bila je to pletilna igla in moj poskus, da z njo porinem uporni kos vate v moj vžigalnik je končal tako, da je naenkrat bila konica igle z nazaj zakrivljeno kljukico globoko v mojem palcu! Lahko vam s prepričanjem povem, da se človek s pletilno iglo v palcu samemu sebi zares zelo smili, pri priči pozabi na vžigalnik in ne misli na nič drugega, kot to, kako bi se čimprej znebil pletilne igle. Ko poskuša, da jo izdere, mora pobledeti, sliši peklensko porogljivo smeh nazaj zafrknjene kljukice, počuti se kot postrv, ki se je ujela na trnek, ali pa kot tisti ubogi stari Rimljan, ki so ga zbadale puščice Partov.

Pa ne govorimo več o pletilni igli, kajti ta nas itak odvaja proč od tega, o čemer smo pravzaprav hoteli govoriti, to je o navadni, gladki igli. Tudi ta sicer bode, vendar spada v drugo, rekli bi bolj dostojno vrsto. Je to časten nasprotnik, s katerim lahko človek z uporabo obliza in godrnjanja sam obračuna.

Pri ženskah pa je zadeva popolnoma drugačna. Že od pamtveka živijo z iglo v tistem sporazumu, skovale so z njo prekanjeno zaroto proti moškim. Tudi ženske se utegnejo kdaj zboti, a to na nek način, ki

ni brez privlačnosti, skoraj nežno; izgleda, kot da je tak zbodljiv z iglo poln poetične vsebine in navdahnjen z romantiko. Kadar moški prisostvujemo takemu dogodku, nam misel sama poroma k kraljici, ki je sedela pri oknu in šivala; okno je imelo okvir iz črne ebenovine. Ko se je med šivanjem zazrla navzgor v snežinke, ki so kot perje padale z neba, se je z iglo zbodla v prst in tri kapljice krvi so padle v sneg...

Ne, igle niso ustvarjene za moške. Če bi bil jaz Robinzon, potem bi si obenem želel tudi ženske, ki bi znala ukrotiti šivanke in bucike in o kateri je rečeno, da se izrazim z besedami Goethejeve Doroteje, „da se ji nobeno delo ni nikdar zdelo predrobno in nobena igla pretanka“. — Kaj pa naj počne moški z iglo? Vzemimo tri glavne zvrsti: bucike, zaponke in šivanke: genialnost, zaničnost in sposobnost! Z vsemi tremi se je moč zboti, a z zaponko se pa lahko povrh še osramotite.

Kdo je izdelal prvo milijardo igel? Poznali so iglo že starodavni arabski pesniki in kadar so hoteli poudariti nekaj posebno besedo, so zapisali z nepozabljivo bolesto slikovitostjo, da zasluži, da jo „z iglo zarišemo v očesno belino.“

Že Goti so znali ravnati z iglo. Na iglino uho naletimo tudi v Matejevem evangeliju. In medtem ko so si pred vrati Troje moški eden drugemu razbijali glave, je lepa Helena sedela v svoji izbi in šivala. Toda igla je še bolj stara. Ko Egipčani še niso pisali v kamen, kamoli na papiruse, so že imeli iglo. Mnogo igel iz kosti, ribjih koščic in rogov so našli v predzgodovinskih

SESTANEK BREZ DROBIŽA

Ko je Pino Maronde plačal izposojevalnino za avtomobil znamke „Miška“ in ga napolnil z bencinom, mu je ostalo še celih 600 lir. Izračunal je, da bo to zadostovalo za kavo in nekaj slaščic za Mirando, ki se tako rada obližuje s tržaškimi sladkarijami.

Ves navdušen je pognal avto. Z levico je držal za volan, z desnico pa je objemal Mirando okrog pasu.

Morda je bila prav to krivda, da so nenadoma po kratkem udaru zažvenketali drobci debele šipe po asfaltne pločniku. Pinova izposojena „Miška“ se je ustavila pred prevotljeno izložbo drogerije Salus.

Lastnik drogerije, gospod Vittorio, pa ni bil šaljivec. Ko je pridirjal iz trgovine, je s krepkimi tržaškimi pozdravi obsul Pina in po razboritem uvodu takoj prešel na kupčijsko stran nesreče: „Šipa je stala 10

grobvih žensk.

Vemo za ime iznajditelja linoleja, žične vzpenjače, dinamita in higijenične gimnastike, toda ime izumitelja igle je neznano. Zaslužil bi spomenik, tako visok spomenik, kot pariški Eiffelov stolp. Kajti igla je ena izmed tistih mogočnih prometejskih darov, ki držijo skupaj našo kulturo.

Zategadelj domnevam, z dovoljenjem mojih prijaznih bralk, katere prosim uvidevosti, — da bi naj pri tej stvari ostalo vsaj nekaj zasluge tudi moškim, namreč v tem smislu, da če že igle res niso ustvarjene za moške, je pa bil tisti, ki jih je ustvaril — moški. Ali je kaj bolj verjetnega kot domneva, da so pri njeni ustvaritvi imeli prste vmes bogovi ali vsaj bogu podobna višja bitja moškega spola? Rekli boste, da so to pravljice in ne bom vam oporekal. Toda v vsaki pravljici je tudi zrnice resnice. Če to ni bil stari Teut iz Egipta, ki je tudi iznašel črke, potem pa je bil najbrž Prometej, kateremu dolgujemo ogenj in še marsikaj drugega, ali pa Hefajst, domiselni in spretni kovač, ali pa vsaj Dedal, prefinjeni mehanik iz Atike!

Morda pa je bil neznani lovec iz kamnite dobe, ki ni mogel čakati, da mu njegova kamnitodobna žena izgotovi kožuhočinasti skunjič? Ni je mogel več mirno gledati, kako se je mučila sem in tja in s trnom vrtala v kožuh luknjo poleg luknje, potem potiskala skozi nje nit. Šel je in naredil iz tenke kosti prvo šivanko in ušesce je bilo pri tem njegova genialna domisljica!

Ta res veliki mož se potem s to rečjo ni več ukvarjal in se zopet posvetil svojemu pravemu poslu, lovu. Šivanje je prepustil ženi, saj on se res ni utegnil ukvarjati z malenkostmi. Že on je bil trdno prepričan, da šivanje ni moško delo.

Poleg tega, se je pa s svojo lastno iznajdbo prav občutno zbedel v prst.

tisoč lir, komaj pred dobrim tednom so jo namestili. Plačajte šipo ali pa pokličem stražnika!”

Pino Maronde je končno našel prestavo za nazaj in postavil vozilo z Mirando na nasprotno stran ulice. Izstopil je in poskušal pomiriti gospoda Vittoria: „Prosim, le ne razburjajte se toliko! Moj oče ima v bližini steklaro. Vstavil vam bo novo šipo. Ste zadovoljni?”

Gospod Vittorio se je po takem zatrdilu ironično nasmehnil: „A, seveda, to vam bi bil najugodnejši način, da jo odkurite, pa iz te moke ne bo kruha! Poznamo to vrsto poštenjakovičev.“

„Kaj pa mislite?“ ga je prekinil Pino, „peš grem do doma, saj je čisto blizu. Voz in nevesto vam zastavim, ali ste sedaj zadovoljni?“

Um-Riglain, od koder bi bilo zračne poti komaj 2 km do Serabit-El-Hadem. Tako je menil Beduin, toda z gotovostjo ni mogel nihče ugotoviti. Beduini pač po svoje merijo čas, brezmejno, kakor puščava. Potem smo prešli magnezijske rudnike in nadaljevali v smeri Wadi-Shallal, torej po drugi poti, kakor smo prišli.

Nesreča za nesrečo

Pot se je zdelo kar dobra in že smo imeli najboljše upanje. Naenkrat povelje: počakajte. Čakali smo četrto ure, pol ure... Sonce je bilo navpično nad nami, da smo se kar topili od neznosne vročine.

Kaj pa pravzaprav je, čemu stojimo? „Čakamo na tovorni avtomobil, ki ga še vedno ni za nami,“ je pojasnil nekdo.

Zopet smo čakali celo uro. Ne samo vročina, tudi žeja in glad sta nas mučila. S seboj smo imeli le nekaj kosov kruha in marmelade. Računali smo namreč, da bomo opoldne zopet na našem postajališču v Abu-Zenima... Kruh je bil kmalu pospravljen, ostala je še marmelada. Deloma smo jo pospravili samo, ali pa smo jo vlivali v posodo za vodo, ki jo je imel vsak s seboj. Od vročine je bila marmelada vsa stopljena in voda naravnost kuhana. No, izvrstna hrana za tako naporni dan!

In še ni hotelo biti povelja za naprej. V avtomobilih je postajalo neznosno, zunaj je bilo pa še slabše. Stene in strehe avtomobilov so žgale kakor ogenj. Krog in krog le vroč pesek in nad njim temnoplavo nebo z žarečo sončno oblo.

O pomlad

Prav narahlo k nam iz dalja
topel vetrič že pihlja,
tudi ptičica selilka
kmalu z juga bo prišla.

Tiho, rahlo, neopazno
vigred k nam že bliža se;
trate, polja, gozd in gore
kmalu spet ozelene.

In s pomladjo v naših dušah
vstane zarja upanja:
Bog naš ohranil nas bo domu,
rodu vrnil mir neba!

Gospod Vittorio si je ogledoval Miško in Mirando z vso strogostjo, nato pa je zagozdil: „No, dobro, samo pohite!”

Pino je izginil. Pol ure je preteklo, da se je vrnil s steklarjem. Poleg mojstra je drobil vajenček, ki je nosil urezано šipo po merah, ki jih je Pinu telefonično sporočil gospod Vittorio.

Steklar se je takoj lotil dela. Pino pa se je usedel za volan zraven Mirande in zaklical skozi odprto okno: „Na svidenje, papá!” in odbrzel.

Ko je bil steklar gotov, je gospod Vittorio zadovoljno ogledoval novo bleščečo šipo, in ker je gospod Vittorio vljuden Tržačan, se je mojstru iskreno zahvalil. Ta pa je dejal: „Ni vredno zahvale! Račun znaša 12.000 lir z delom vred.”

„Kaj, kako?“ je s polnimi pljuči zakričal gospod Vittorio, „vaš sin mi najprej razbije šipo, njegov oče pa zahteva še 12.000 lir povrhu? No, daleč smo prišli že v Trstu!”

„Nimam nobenega sina,“ je odgovoril steklar, „samo enega nečaka imam in dve nečakinji; vse troje pa še vleče cucelj. Mladenič mi je pripovedoval, da je vaš sin, ne moj. Saj je pred odhodom zaklical: „Na svidenje, papá!”

„Jaz sem bil prepričan, da pozdravlja vas,“ je odgovoril steklar. „Torej plačajte, prosim, 12.000 lir!”

Gospod Vittorio je sprevidel, da mu pravzaprav drugega ne preostaja, saj je bil tako razburjen, da je pozabil zapomniti si registrsko številko avtomobila. Verjetno pa bi mu tudi to dosti ne koristilo.

„Kakšnih 12.000 lir?“ se je ponovno razburil. „Naznanil vas bom zaradi navijanja cen. Poznam cene. Ta šipa stane 9000 lir in niti stotinke več!”

Stari steklar se je razjezil: „Očitek o navijanju cen boste takoj preklicali. Šipa stane 9000 lir. Mladenič pa, ki se je predstavil za vašega sina, je zahteval 3000 lir nagrade in dejal, da jih lahko prištejem k ceni. Jaz sem pošten obrtnik.”

(Iz „Demokracije”)

Dr. Franček Šegula:

Petdeset dni po Jutcovem

(Opis potovanja v Sveto deželo)

Čez kratko uro smo iz istega razloga stali v Wadi-Um Silla. Če je eden avtomobilov ostal v pesku, smo seveda vsi obstali. V puščavi je namreč skupnost neizogibno potrebna.

Potem smo zopet nadaljevali vožnjo z srednjo hitrostjo 40–50 km na uro po ogromni peščeni planjavi. Vmes je prišla zopet majhna vzpetina ali nižina. O pravih dolinah tukaj itak ni govora. Če je le kakšna usedlina, ki pretrga nepregledno planjavo, ji reko „Wadi“ in še ime zraven, da služi za „orientacijo“. Zaostajanje v pesku je postajalo vedno bolj pogosto. Ura je bila že čez deseto in nam se je zdelo, da smo vedno na istem mestu.

Kaj storiti?

Nazaj!

Začeli smo se pogajati: eni za naprej, drugi za povratek. Drugi so predlagali, naj bi nadaljeval samo tovorni avtomobil, ki je še najboljše zmogoval pesek. Na njem bi potovali le nekateri, ki so imeli posebno željo videti omenjeni kraj. S seboj kot vodiča smo imeli starega beduina. Njemu bi bilo prava malenkost prehoditi par deset km peš; morda manj kakor meni daljši sprehod na zeleno Pohorje, na Šmarno goru, ali na Peco. Ker s pešačenjem nikakor nismo bili zadovoljni — pomenilo bi vendar

smrt v puščavi brez vode —, nam je možiček pokazal še eno pot, ki je bila za avtomobile še manj prikladna. Misli je pač na svojo gosa ali kamelo. Avto pa vendar ni kamela...

Šoferji so se kratko malo uprli in pogajanje je bilo konec. Nazaj!

Hvala Bogu! Bil je skrajni čas, sicer bi res še kdo našel vroč grob v pesku! Med tem časom je postalo pol enajstih.

Najraje bi poskakoval od veselja, da je padla taka rešitev, saj sem med prvimi predlagal vrnitev. Ni pa bil enakega mnenja naš voditelj. Kar pobit je bil zaradi neuspeha. — Ameriška trmoglavost! — Seveda za slavnega egiptologa bi bila to velika zmagga. Zato se je še enkrat z grožnjo spravil nad vozače in jih opozoril na pogodbo. Čemu so podpisali pogodbo, če ne poznajo poti? Za posledico bodo pač izgubili 100 egiptčanskih lir (pribl. 15.000 šil). — Šoferji so bili vsi iz sebe in posebno eden, po rodu Grk, je kar v materiščini grobo odgovarjal. Dobro, da nismo vsega razumeli... Nato je odločno v arabščini zaključil:

„Rajši imejte denar, kakor da nas pustite crkniti tukaj v puščavi kakor živali.”

Sedaj je moral — hočeš nočeš — tudi voditelj popustiti. Odredil je povratek in obljubil šoferjem, da ne bodo izgubili ničesar, če bomo še danes opolnoči v Ismailiji.

Toda najhujše je bilo še pred nami. Približno ob pol dvanajstih smo obrnili. Opoldne smo bili ob vnožju gore Gebel-

Ura je bila tri!

Sedaj je prišel nekdo z novico, da se kamijon ne da popraviti. Zastonj, ves trud in čakanje. Tovorni avtomobil bo ostal v puščavi, stražili ga bodo beduini. Mi pa bomo nadaljevali pot.

Rečeno, storjeno!

Vrsta sedmih avtomobilov se je počasi premikala po žgočem pesku. Hvala Bogu, končno vsaj rahla sapica, da je bilo laže dihati.

Pomikali smo se v smeri Wadi-Shalal (izg. Šalal) preko Wadi Budra in Bata. Vendar ne dolgo. Peščena cesta je postala vedno bolj nemogoča. Bilo je treba tiščati in tiščati... na vsakih 30 do 50 m. Sploh nismo hoteli več v avtomobile, ampak smo stopali ob njih — bosi po razbeljenem pesku. Kaj smo hoteli? S čevlji, polnimi peska, je še manj prijetno in nogavice so postajale sčasoma popolnoma scefirane... Sonce pa je žgalo neusmiljeno in nikjer sence. Za spremembo se je tu in tam znil globoko v meso dolg puščavska trn. Zastrupitve se ni bilo ravno bati v tem sneznobelem, dobro prežganem pesku.

In še vedno nobenih dobrih izgledov. Popolnoma izčrpani smo počepali za zaprašenimi avtomobili in s poslednjimi močmi tiščali in dvigali v pesek zarita kolesa. Šoferji so vpili in priganjali, naj vendar tiščimo, če nočemo umreti v puščavi.

Sonce se je že močno nagnilo, ura je bila čez peto, kaj če nas zaloti noč v puščavi? Na to še misliti nismo upali.

(Dalje prihodnjič)

Izseljeniški večer v Torontu

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Eno vam pa polagam na srce. Ne popuščati pri delu za naše slovenstvo na tujem. Za nobeno ceno ne popuščati. Kar smo prinesli s seboj od doma, moramo očitati.

Naša kulturna dediščina je bogata, zato moramo biti nanjo ponosni. Kakor bi doma delali za podvig naroda, tako smo dolžni to delati tudi v tujini. Tu še prav posebno. Tako se bomo ohranili kot živi udje našega narodnega občestva.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti Boga. Pisatelj Ivan Pregelj je dejal v svoji „Posvetitvi“: „Niso šibki, ki so s Teboj in njihov pot je kakor pot velikih in zmagovitih.“

Pozdrave so nam nadalje poslali slovenski izseljenci iz Eysdena, kjer tudi pridno gojijo slovensko pesem. Mešani in moški zbor imajo in tudi zelo požrtvovalnega pevovodja g. Štefana Roglja, ki vkljub svoji rudarski boleznj marljivo skrbi za naše slovenstvo in ga tudi mladini vceplja v srce v slovenski šoli, v kateri poučuje. Če se bo tamkajšnja mladina navzela ledrobca njegovega idealizma, bo slovenska skupina v Eysdenu ostala močna še daleč v bodočnost. Za duše naših izseljencev tam pa skrbi č. g. Vinko Flek.

Iz Francije nam je poslal pozdrave slepi rudar Rafko Kogej. V Kreuzwaldu pri Merlebachu v provinci Moselle živi s svojo ljubečo ženo. Nesreča v rudniku l. 1933 mu je vzela vid. Na citre, ki so mu poleg ljubeče žene edina tolažba, nam je zaigral tako lepo, da so glasovi strun segli globoko v naša srca.

Tudi mešanemu pevskeemu zboru „Triglav“ v Merlebachu prirsčna hvala za po-

zdrave in požrtvovalnost. Res veselje je bilo poslušati vaše petje.

V Merlebachu živi in pase slovenske duše msgr. Stanko Grims. Slišali smo, da je imel nezgodo z avtomobilom in da si je zlomil desno roko pri tem. Hvala Bogu, da ni bilo kaj hujšega. Roka bo hitro spet zdrava in msgr. Grims nazaj za volanom. Naj se Bog vozi z njim na vseh potih in naj ga čuva!

V Tucquegnieuxu so pa bolj nasmejani. G. Janko Jankovič skrbi za to. Ha, ha! Smeš je zdrav, pravijo. G. Jankovič skrbi tudi za glasbo, kakor vidimo, in pridno sodeluje pri „Naši luči“. Še v „Ameriško domovino“ bi od časa do časa napisal kaj o naših ljudeh po zapadni Evropi. Tako bi se vez, ki jo je vzpostavil g. Nande Babnik s svojim obiskom v USA in Kanadi, znatno ojačala.

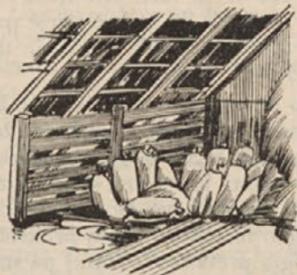
Drugi dan, t. j. v nedeljo 4. marca popoldne smo se spet zbrali v dvorani, da vas tudi mi pozdravimo s polurnim programom. G. Babnik ga je posnel na magnetofonski trak in ko se vrne nazaj v Evropo, ga bo vrtil po vseh slovenskih naselbinah. Tudi nekaj slik nam je še pokazal, ki so ostale od prejšnjega večera. Tako smo dva dni živeli v mislih med brati in sestrami v Nemčiji, Holandiji, Belgiji in Franciji. Naj bi odslej naprej v teh mislih živeli in s skupnimi močmi naše slovenstvo branili in ohranjali.

Vesel bom, če lahko stopim tudi v osebne stike z Slovenci v deželah zapadne Evrope in rad bom odgovoril na pisma. Če ima kdo željo pisati, naj piše na naslov: Otmar Mauser, De La Salle College „Oakland“; 131, Farnham Ave., Toronto, Ontario, Canada. (Konec)

BODIMO PREVIDNI!

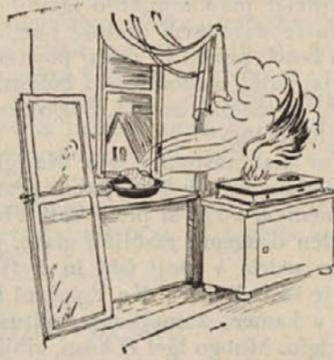

Neugašeno apno v vrečah shranimo tako

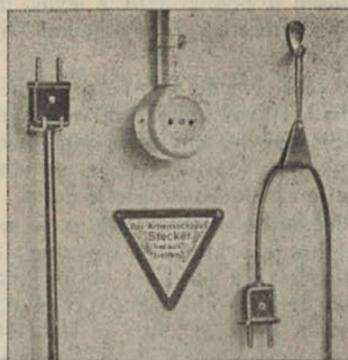
in ne tako. To pa zaradi tega, ker se apno zelo rado vžge.

ALI JE TO MOGOČE?

Ne bi si mislili, da je to mogoče, kar nam kaže slika, pa vendar se v gospodinjstvu nešteto krat pripetijo takšni in podobni slučajji. Z bencinom očiščena obleka visi na prepihu; vroča štedilnikova plošča zraven vname lahko razvnete sopare in soba prične goriti.

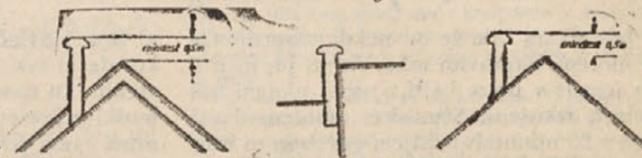
VTIKALNIK (Stecker)

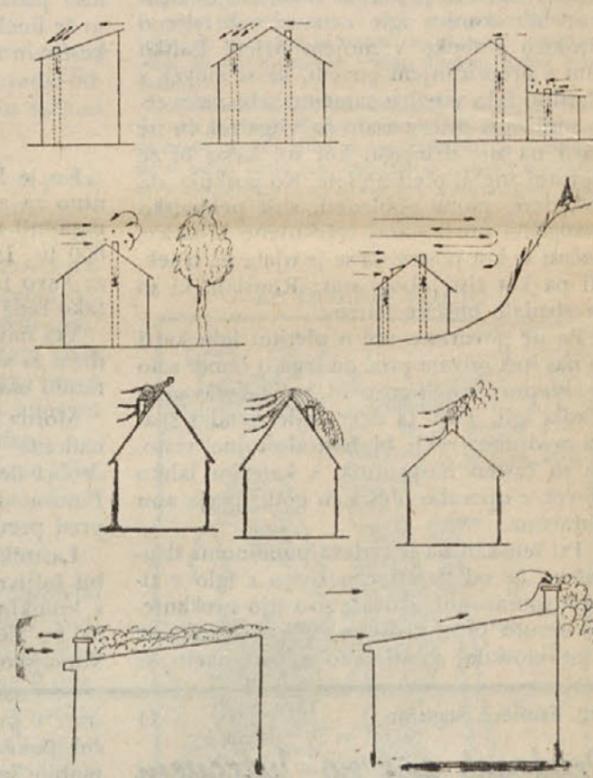
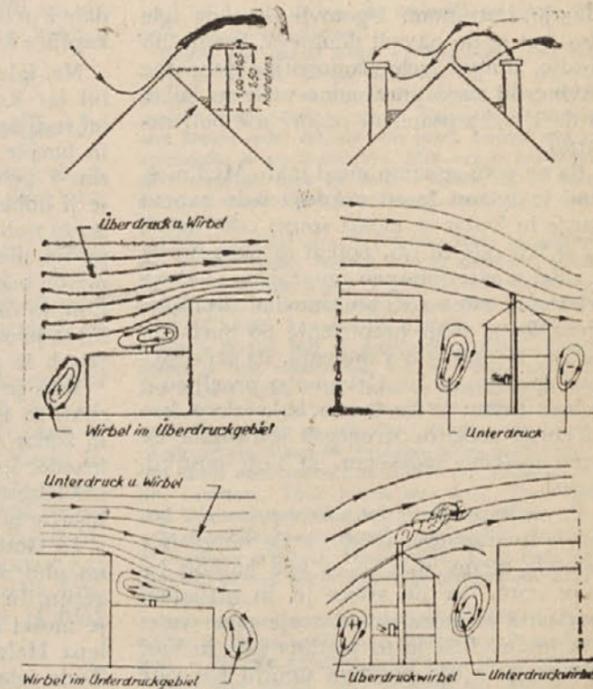
je treba imeti vedno v redu. Če bomo upoštevali sliko, bomo naredili najbolje.

Kdaj več ve - si prihrani denar

KAKO VISOK NAJ BO DIMNIK?

VETRNI TOKOVI OKROG DIMNIKA

ZAHVALA

Ker nam ni mogoče, da bi se posebej zahvalili vsakomur, ki je ob priliki prerane smrti naše ljubljene, nad vse dobre mame, gospe

Amalije Urank

pd. Kavhinje v Encelni vasi, z nami sočustvoval ter jo spremljal na zadnji poti, izrekamo tem potom vsem iskreno zahvalo.

Posebna zahvala velja častiti duhovščini, gospodom J. Škofiču, J. Piceju, K. Sriencu, M. Nageleju, J. Polancu, V. Zaletelu, bogoslovcema gg. J. Adamiču in Markicu, zastopniku Slovenske izseljeniške zveze g. L. Kramerju za ganljive besede, obema zboroma pod vodstvom gospoda V. Hartmana in g. A. Kopenca za ubrano petje na domu, v cerkvi in na grobu ter številnim znancem za darovane vence in rože.

Encelna ves — Celovec, 13. 4. 1956.

Zalujoči otroci

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 S (IN 10% DAVKA)

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Narečilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

LLOYD - AVTOMOBILI

ZASTOPSTVO IN PRODAJA OFICIELNA OBRATOVALNICA DELAVNICA IN SKLADIŠČE

ZA NADOMESTNE DELE

ANDREAS KRAINER

KLAGENFURT, ANKERSHOFFENSTR. 57, TEL. 44-71
Zahtevajte poskusne vožnje brez vseh obveznosti!

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER

22. do 30. 4.: Cinemascope-Premiere. Ein neues Wunderwerk von Walt Disney: „20.000 Meilen unter dem Meer“, (barvni film).

PRECHTL

20. do 26. 4.: „Der letzte Mann“.

VOLKSKINO

21. do 25. 4.: „Liebe, Brot und Ei-

fersucht“.
26. do 28. 4.: „Die Teuffischen“, (ni za mladino).

PLIBERK

21. aprila ob 20. uri in 22. aprila ob 15.30, 17.30, 20. uri: „Der letzte Sommer“, (za mladino do 14. leta prepovedano).
24. in 25. aprila ob 20. uri: „Malaga“, (ni za mladino).

Lepo blago za zavese, z roko tkano, okusno in domače, vam dobavi KÄRNTNER HEIMATWERK, Klagenfurt, Herrengasse 2.

Za pomlad kupite blago in perilo dobro in po nizki ceni pri **STOFFSCHWEMME**, Klagenfurt.

NAPRODAJ

KLAVIRJE, HARMONIJE, NOVE IN RABLJENE dobite najboljše vsak čas, kakor tudi pohištvo, oblažinjeno pohištvo, žimnice, prežite odeje, preproge pri

FRANZ KREUZER'S Wrtw.

Celovec-Klagenfurt, Kardinalpl. 1
INGSTE WERKE, Klagenfurt, 10-Oktobre-Strasse 4. Električne stvari motorje, ves inštalacijski material, stroje za kuhinje, umivalne stroje. Izdelek Graz Werndorf.

Ihm geht der Hut hoch

wenn er sieht, wie sein Konkurrent immer wieder in unserem Blatte inseriert und sein Geschäft größer und größer wird. Jetzt hat er aber genug. Noch heute wird er unseren Anzeigen-Vertreter kommen lassen und mit ihm einen wirkungsvollen Inseratentext besprechen.

Wurlitzer-Orgel Musikautomaten

TOVARNISKO ZASTOPSTVO IN TEHNIČNA SERVISNA SLUŽBA ZA GOSTILNE, RESTAVRACIJE, ESPRESO-JE

Pojasnila in plačilni pogoji

Radio Schmidt Celovec-Klagenfurt

ZANESLJIVO NAJBOLJŠA SEMENA DOBITE PRI

STREIT

BELJAK-VILLACH, Widmannngasse 43

Oglašuj v našem listu!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 22. 4.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 23. 4.: 14.00 Poročila, objave. — Slovenske pesmi. 18.45 Za našo vas. — TOREK, 14.00 Poročila, objave. — Iz domačih gajev. Prenos s koncerta koroških zborov SPD (15. 4. 56). — SREDA, 14.00 Poročila, objave. N. Kuret: Zlatorog. (Ponovitev) 18.45 Za ženo in družino. — ČETRTEK, 26. 4.: 14.00 Poročila, objave. — Prof. L. Kramolc: Pogovor s pevci in pevovodji. (V). — PETEK, 27. 4.: 14.00 Poročila, objave. — Od pravljice do pravljice. 18.45 Okno v svet. — SOBOTA, 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.30 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi. — NEDELJA, 29. 4.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Otroške garniture

OD 9.90 ŠIL

dobite pri

FERTALA ŠMOHOR